

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG
38, Rue de Canton, 38.—Cholon

TÉLÉPHONE N° 658

Có bán đủ các thứ thuốc rất nên thân hiệu như sau này:

1.—Kiêm-sắc-bổ-huôn (Trị bệnh đờn ông suy nhược) Mỗi ve giá	2\$ 00
2.—Phụ-khoa Kim-phụng-huôn (Đờn bà huyết hư khi suy) Mỗi hộp 2 huôn giá	1 00
3.—Hóa-dâm chỉ-khái (Trị bệnh ho) Mỗi gói giá	0 15
4.—Nhi khoa căng-cơ-táng (Trị bệnh con nít) Mỗi gói giá	0 25
5.—Thần hiệu phát-lãnh-táng (Trị chứng nóng lạnh) Mỗi gói giá	0 16
6.—Bánh cam-tích (Trị bệnh cam tích) Mỗi gói 10 bánh giá	0 10
7.—Sưu-độc-linh-dược (Trị bệnh hoa liễu) Mỗi ve thuốc nước và thuốc huôn giá	3 00
8.—Thần hiệu nhân-dược-thủy (Trị bệnh con mắt) Mỗi ve giá	1 00
9.—Thanh-tạng-huôn (Thuốc xổ) Mỗi ve giá	0 40
10.—Phong thấp cao dược (Thuốc dân trị các chứng bệnh phong thấp) Mỗi miếng giá	0 20
11.—Sanh-phát-bá-thảo-giũ (Thuốc nước xức cho nước lóc) Mỗi ve giá	0 30
12.—Bạch-trược-cao (Trị các chứng bệnh đau lậu) Mỗi ve giá	0 60
13.—Bạt độc dược cao, (Trị bệnh Ung-thư u-nhọt, ghê chốc) Mỗi ve giá	0 30
14.—Trần-châu phân (Trị bệnh phỏng lữa phỏng nước sôi) Mỗi gói giá	0 35
15.—Tê sanh dược thủy (Trị các chứng bệnh cảm mạo, chởi nước và thời-khí) Mỗi hộp giá	0 10
16.—Bạch thọ giũ (Đầu bạc hà) Ve nhỏ giá 0 \$ 25, ve lớn	0 40
17.—Tiếng dược cao (Trị bệnh lất) Mỗi thò giá	0 20
18.—Châu phách sanh cơ tắng (Trị các thứ ghê độc) Mỗi ve giá	0 20
19.—Ngoại khoa trừ độc thủy (Thuốc nước để rửa các thứ ghê độc) Mỗi ve giá	0 20
20.—Nha thông dược thủy (Trị bệnh đau răng) Mỗi ve giá	0 20
21.—Vạn ứng như phát trà (Trị bệnh cảm) Mỗi gói giá	0 08
22.—Vi-tê-sanh trật dả huôn, (Hoặc tẻ cây, hoặc đánh đập) Mỗi hộp giá	0 50
23.—Dầu Essence de Menthe hiệu Nhị-thiên-Đường Mỗi ve giá	0 25
24.—Vạn ứng phát đơn (Trị bệnh nhiệt đầu đau bụng tức ngực) Mỗi gói giá	0 10
25.—Dầu đầu khâu (Nhứt đầu nóng lạnh số muối) Mỗi ve giá	0 10
26.—Bông gòn thuốc (Đề bó rết ghê) Mỗi gói là	0 20
27.—Mộng-tiên-trá (Trà bổ 4-phiện) Giá mỗi gói là	1 50

Bổn-đường hằng năm giữ một lóng cứu thê tề nhân, cho nên chẳng nài hao tốn bạc ngàn mà in ra này muốn cuốn Dược tánh phục pháp (chỉ cách dùng các thứ thuốc rất kĩ lưỡng) để dành mà cho thân-chủ; nếu vị nào có gởi thư xin, thì Bổn-đường lập tức gởi lên chẳng hề sai sót.

Saigon, Imp. Commerciale C. JARDIN ET FILS.

Le Directeur-Gérant NGUYỄN-CHÁNH-SÁT

Tirage: 1.800 exemplaires.

Ng. ch. Sát

NÔNG-CO MIN-ĐAM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce
PARAISSANT LE JEUDI

17e ANNÉE
NAM THỨ 17
Ngày 29 Août
1918

農 賈 茗 談

Số 78
Ngày 23 tháng bảy
năm Mậu-Ngũ

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

<p>BÌNH GIÁ BÁN TRONG CỎI ĐÔNG-DƯƠNG</p> <p>Một năm 8 \$ 00 Sáu tháng 8 00 Mỗi số 0 10</p> <p>ABONNEMENTS France et Colonies</p> <p>Un an 20fr.00 Six mois 12 00</p> <p>Les abonnements sont payables d'avance.</p>	<p>Chủ nhận: F. CANAVAGGIO</p> <p>Tổng-lý, kiêm Chánh-chủ-bắt: Nguyễn-chánh-Sát</p> <p>Đại-biên: Đặng-thức-Liên. — Nguyễn-văn-Kiều</p>	<p>PUBLICITÉ ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES</p> <p>La ligne de 0=065 de large... 1 \$ 50 Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.</p> <p>Pour les annonces commerciales on traite à forfait.</p> <p>NAO BÁO Những lời rao báo về việc thương mại, xin gởi thơ, hoặc đến tại Bổn-quán mà thương nghị.</p>
---	--	--

Direction, Rédaction et Administration: 157, rue Catinat. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Thuyết Nông.	10. Bienthoa khách sạn.
2. Lời rao cần kíp.	11. Lai tín.
3. Nam-Việt tài-nguyên.	12. Đại-Pháp lễ nghi.
4. Thế giới tân văn.	13. Hải đàm.
5. Đông-Dương thời sự.	14. Trình-thám tiểu thuyết.
6. Nữ-học-đường.	15. Chuyện khôi hài.
7. Ai 1fn.	16. Túc-Kiều.
8. Án Tòa xử vụ nước mắm giá.	17. Phú-giang-hồ.
9. Sơ tài trọng nghĩa.	

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY

Ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-PHỤNG-HUỒN

Phàm mà đờn-bà khác hơn đờn-ông thì chỉ có 2 điều: 1° đường-kính, 2° sanh-đế mà thôi. Nếu hề muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kính đến đặng. Nếu đường kính chẳng đến thì khó mà có thai cho đặng, ấy là phần nhiều, góc bởi ngoại-cảm, lục-dâm, hoặc tại lo, rầu, buồn-bực, tru-huật trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đều cũng do nơi đường-kính không đến mà ra.

TIỆM TÔI ĐÂY, từ ngày đặng phương thuốc máu-nhiệm của ông Tô truyền lại đến nay, hàng gìn lòng cứu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, gia công chế ra mà làm huồn để trị cho các chứng bệnh đờn-bà đều dùng đặng hết.

- Còn như bình thời mà thường uống thuốc này, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bệnh, mà rồi sanh con dễ cháu cũng nhiều, chỉ như đờn-bà có thai mà uống thuốc này, thì lại đặng an thai bõ sãn, chứng sanh con ra đặng mạnh mẽ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bệnh đờn-bà hiệu nghiệm như thần đó.
- Chỉ trị các chứng kể ra sau này:
- 1- Đường-kính hoặc trời, hoặc sực, hoặc ít, hoặc nhiều;
 - 2- Bạch-dái, Bạch-dâm, ra hoài không dứt;
 - 3- Đường kính hoặc vàng dợt, hoặc đen bầm;
 - 4- Khí huyết đều hư, đường kính không có;
 - 5- Hoặc đường kính ra nhiều quá, như muốn làm băng;
 - 6- Đường kính đi nghịch, sanh ra thổ huyết, trong bụng thì đau;
 - 7- Thân thể chẳng yên, xây-xảo mệt mảy, ăn uống không tiêu;
 - 8- Đau lưng, mỗi căn, vàng mét, ốm gầy;
 - 9- Thái động chẳng yên, trong bụng đau hoai;
 - 10- Bả rớt & huyết mà đau, hoặc lá-nhao không ra.

GIÁNH NGON: Mỗi ngày phải uống 4 hườn, uống

với nước trà. Còn đờn-bà dễ thì phải dùng nước đá con nít mà uống với thuốc.

CỬ XN: Những đó sông-sít, lạnh lẽo, cùng là đó rang-nướng nóng nẩy, độc-dã chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 hườn, giá là..... 1 \$ 00

Tế sanh dược thủy

Hiện nay là đời Y-học phát minh, cho nên nghề Y-thuật đã nghiệm cứu càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng mà đời càng tân hoá chứng nào, bệnh lại càng sanh nhiều chứng lạ lùng chứng này, cho nên hiệp làm thuốc cũ & phải tùy cơ mà chế luyện thì mới tiện lập thời nghỉ. Nay Bồn-dương có chế một thứ thuốc nước này rất hay thần hiệu chủ trị các chứng kể ra sau này:

- Về các chứng ban,
- Bồn mửa cảm mạo,
- Nóng lạnh như đầu,
- Thời chứng dịch hạch,
- Hoạt loạn mửa ỉa,
- Đau bụng sinh bụng,
- Trùng phong trùng dâm,
- Bất tỉnh như sực,
- Cảm-gió sanh ho,
- Kiết máu kiết dâm,
- Nhứt môi cũng minh,
- Tinh thần bải hoải,
- Trùng thứ phát óng,
- Thủy thổ bất phục,
- Vị chàng tiêu hoá,
- Bi ghe đại sảng,
- Sơn phong chanh rét,
- Da ngứa nổi sần.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt đến 20 giọt. — Con nít chưa đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà, cứ nửa giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.

Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 90

Nhị-khoa-cãng-co-táng

Chủ trị con nít cấp mạng kinh phong, cùng các chứng bệnh cha con nít kể ra sau này: Cảm mạo phong hàn, mình nóng, mặt đỏ, đàm ngăn chặn con mắt lảo liên, hoặc trợn trắng, cứng rắng, cứng hàm, bắt tỉnh nhơn sự, miệng mũi tưng khí, trong ruột đau thối, hơi thở khô khê mà làm ra ho, hoặc khóc đêm và giật tay giật chân, đường đại huật hỏn, hoặc miệng mồm khô khan lại hay khác nước, ấy là chứng CAP-KINH PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mưa, khi yả rút tay, rút chân, da mặt xanh, vàng mét, ốm gầy khô khê, ợc sứa, ăn uống chẳng đặng, khóc có nước mắt, đêm ngủ con mắt không nhắm, đường đại đường tiêu không tốt, tay chân lạnh ngắt, rét lâu chẳng hết, ấy là chứng MẠNG-KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc này lập tức thấy hiệu nghiệm.

Cách dùng: Con nít trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sập lên mỗi ngày uống 2 lần, mỗi lần 1 gói. Còn con nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trừ đặng các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.

Mỗi gói giá là..... 0 \$ 25

Bạch trược cao

Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc đái gât, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu ké, lậu huyết, chảy ra dầm dề cứ theo phép mà dùng thì hết, lại trừ đặng các chứng bệnh độc.

Trong mỗi hiệp đều có chỉ cách dùng.
Mỗi hiệp giá là..... 0 \$ 30

LỤC-TỈNH-KHÁCH-LẦU

Số 84-92, đường Espagne
SAIGON

Tiệm Lục-tỉnh-khách-lầu, có phòng ngủ rộng rãi, sạch sẽ và mát mẻ vô cùng; ở tại góc chợ mới Saigon, đường Espagne, số 84-92.

LÒI RAO

Kính cùng lục châu qui-khách đặng rõ: TẠI TIỆM TÔI HIỆU

陶玉

DÀO-NGỌC

Ở Cholon, đường Quai de Mytho, số 33
Go từ bán những thứ thuốc điều hiệu:

南洋兄弟烟草公司

Nam-dương huynh-đệ yên thảo công-ty

KE RA SAU NÀY:

1. Nhân..... HI-THƯỚC.
2. > SONG-NỈ.
3. > HUYNH-PHI-MÃ.
4. > LÂM-PHI-MÃ.
5. > ÁI-QUỐC.
6. > PHÁT-TÀI.
7. > KIM-TU-BẠI-NỈ.
8. > TỬ-NỈ.
9. > KIM-TU VẠN-LÝ TRƯỞNG-THÀNH.

Thuốc điều ấy làm tại Trung-quốc, chẳng những là nội Trung-quốc dùng mà thôi, lại trong toàn cầu các nước khác cũng đều dùng nữa.

Thuốc này hút không khô cò mà cũng không quên dâm, và mỗi nó thơm tho hơn các thứ khác.

Vậy xin lục-châu qui-khách hãy dùng thử những thứ thuốc nói trên đây thì rõ sự tốt xấu, vì bên Trung-quốc đã lựa cách bảo chế kỹ lưỡng đặng làm cho khỏi khô cò và quên dâm, để ngon mà lại rẻ.

Tiệm khắc con dấu

Kính tỏ cùng Quý-khách đặng rõ: Tiệm tôi khắc con dấu đồng, cao-su và bằng đá cẩm-thạch để mộ, vân vân... Giá rẻ đồ tốt mà làm mau, nếu quý-khách ai muốn dùng kiểu nào, xin gửi thơ lại tiệm tôi lấy Catalogue lựa kiểu mà dùng, thì tôi sẽ hết sức làm cho vừa ý.

TRẦN-DUY-BINH
Graveur
Số, 2, rue Catinat, 89. — Saigon

Thuốc Cam-tích này tại tiệm NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG ở tại đường Canton số 38 Chợ-lớn có bán, hay lắm; liệt-vị có con mà bị bệnh Cam-tích cũng nên gửi đến đó mua về cho nó ăn thì thấy hiệu nghiệm liền.

GIA { Mỗi gói 10 bánh... 0 \$ 10
Mỗi hộp 100 bánh... 0 90

TIỆM

Trương-văn-Hanh

SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thấp mướn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, tế, kỳ-yên, tân-gia, hạ-thọ.

Khăn đen bằng nhiều tây tốt thượng hạng; bán mớ và bán lẻ vỏ ruột xe máy hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thơ cho tôi, tôi sẵn lòng kỹ lưỡng gửi contre remboursement (nghĩa là đóng bạc tại nhà thơ mà lãnh đồ).

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant).

TRƯƠNG-VĂN-HANH
cần khải.

CÁO BẠCH

Chúng tôi mới mở một tiệm tại đường d'Adran, môn bài số 110 (ngăn trước Tòa Tân-đạo, hiệu là Tân-phát Long, để sửa: Bền Tito-Landi và đèn Manchons, xe máy, tủ sắt, máy đánh chữ, máy bát và sửa đồng-bổ, vân vân. Lại cũng có bán: Manchons, Carbure và dầu Essence đủ thứ.

Những thợ và máy móc sắp đặt tại tiệm làm được các việc theo ý quý-ông giao cho chúng tôi.

Mỗi khi quý-quan có đám tiệc chi mà muốn chưng đèn trong nhà cho sáng, thì chúng tôi cũng lành làm được, miêng là cho chúng tôi hay trước.

Thơ và Mandat xin để như vậy:

NGUYỄN-VĂN-CHUỘC
110, Rue d'Adran

Saigon.

Thơ vậ mới phải

Mới nghe qua cái Đ- mực cuốn thơ, ai cũng cho rằng lạ, chừng mua về mà đọc thì mới biết rằng hay, kỳ vậy anh em cũng nên mua một cuốn mà xem, thì mới biết vì sao mà đặt tên nó là thơ VẬ mới phải?

Giá mỗi cuốn là..... 0\$10

Tại Saigon mấy nhà sách đều có bán, tại quán Nông-cổ-Min-đam Saigon và quán Đại-việt-tập-chí Long-xuyên cũng có bán.

CÙ GIÁ VÀ CÙ TRÀM

Kính cùng Lục-châu chur quân-tử rõ: Tại vựa tôi có trữ đủ thứ Caicong Tràm và Caicong giá, dài vắn nhỏ lớn đủ thứ đủ hạng, để dùng mà âm nên nhà, bày là đóng cửa cũng được, như Liệt-vị muốn mua bao nhiêu hoặc hạng nào thứ nào xin việc thơ cho tôi mà thương lượng giá cả trước cho xong, thì tôi sẽ cho ghe chở đến nhà cho Liệt-vị.

Nay kính TRẦN-TẤN-TÀI Marchand de bois à Hachgia.

NAM-HÔNG-PHÁT KHÁCH-SANG

đ đường Boulevard Bonnard, số 106 ngang gare xe lửa Saigon-Govap tại Chợ-mới Saigon

Bán rượu tây và sữa xe máy, đèn essence và đèn alcool.

Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát, giá rẻ.

Quý-quan, Quý-khách ở xa muốn mua bất câu vật chi thì tôi mua giùm, sốm kỹ lưỡng gửi tới chỗ ở mấy ông. HƯNG-HUY-KY.

NAM-KY CHỈ CUỘC CÔNG-TY

Lò làm giấy Nam-ký hiệu là: Nam-ký chỉ cuộc công-ti, nay lập đã gần thành rồi; nên kể từ ngày nay đã khởi sự mua các thứ giấy lộn và giẻ rách. Lục-châu như ai có giấy lộn bất kỳ là giấy chỉ, hoặc giẻ rách như là giẻ vải, giẻ lụa, thì công-ti đều mua hết.

Giá mua như vậy:

- 1° Giấy lộn mua 2\$00 mỗi 100 kilos.
2° Giẻ rách lộn lao mua 3\$00 mỗi 100 kilos.
3° Giẻ rách trắng hết mua 4\$00 mỗi 100 kilos.

Trừ ra nỉ và giẻ đen thì không mua.

Như ai có các thứ giấy lộn và giẻ rách đã nói trên đây, xin hãy đem đến tiệm ngành của Công-ti tại Saigon, đường d'Ad an, số 28 mà bán, thì sẽ có người Đại-lý mua cho.

PARFUMERIE-COIFFEUR-CHAPELLERIE « Michel THO » 93, Rue Catinat - Saigon

Tiệm bán nón, dù, gậy cầm tay, dầu và xà-bông thơm, phân thoa mặt, vớ, giấy lưng gĩa, ở đường Catinat số 93, ngay nhà in và bán sách của ông C. ANDIN ET FILS (Imprimerie Librairie Commercial) có phòng hút tóc sạch sẽ, giá rẻ.

Lành in các thứ sổ, sách, cần dùng trong Làng, Tổng, bán sách vở cho học trò, mực viết v.v. bán thơ, truyện đủ thứ, sửa máy may máy viết các hiệu.

Lục-châu quân-tử muốn mua món chi, tiệm tôi không có tôi cũng sẵn lòng mua đem cho mà gửi chẳng nề công. Michel LÊ-VĂN-THO.

TRƯỜNG Nguyễn-xích-Hồng

Trường này rộng rãi sạch-sẻ, mấy vị giáo-sư dạy dỗ cũng siêng năng kỹ-lưỡng, chỗ ăn chỗ nằm của học-trò cũng có người chăm nom săn sóc tử tế. Nhất là đồ ăn của học-trò lại càng sạch-sẻ qui-trọng vô cùng.

Lục-châu chur quân-tử có con có cháu cũng nên đem đến đó mà cho nó học, chắc sao liệt-vị cũng được vui lòng, khỏi lo sự nghi ngại đều chi cả.

CÓ MỘT MÌNH HANG DENIS FRÈRES làm Đại-lý, có trữ hộp quẹt hiệu này nội còi Đông-Dương mà thôi.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐAM

THUYẾT NÔNG

Người sanh đứng trong vòng vò-trụ này, phạm những nghề nghiệp sanh nhai, chẳng luận là nghề chỉ, hoặc nông thương, hoặc kỹ nghệ, đều phải lưu tâm nghiên cứu từ buổi từ ngày, coi chừng lấy thể cuộc dặng tùy cơ ứng biến mà làm cho thích hợp thời nghi, dầu cho cuộc thể có biến đổi thịnh liuh, nên ta đã biết mà dự phòng trước rồi thì dầu chẳng dặng trọn mười chớ nó vợi lại được ít hời cũng dở.

Đặt Nam-ký ta đây tuy là điển phi địa ộc, nhưng mà những nhà nông này còn nhiều nỗi gay go, năm thì bị mưa nhiều mà hại, năm thì vì nắng quá mà khô, hoặc bị gió đánh mà hư, hoặc bị nước sông Cửu-long-giang lục nhiều mà khôn.

Mây đều hại ấy những nhà nông ta đã chẳng biết, vì xưa nay đã từng trải rồi; nhưng biết thì biết vậy, chớ hề gặp cơn nguy biến cũng đều phải có tay lầy mắt mà nhe, chớ không biết làm sao mà chạy trời cho khỏi nắng.

Đã biết rằng thiên định tháng nhe, chớ nhe định cũng có năng tháng thiên vậy chớ, có lý nào ta lại khoan tay mà chịu thất chịu nghèo, chẳng biết tìm phương chẻ biến mà vắn hỏi thiên ý hay sao?

Huồng chi chúng ta đây, đã sáu mươi năm dư drom nhuần gió Mỹ mưa Âu, mà ta bá đi chẳng

biết giới bước theo người mà học đòi trong muôn một hay sao??

Hiện nay thời thể biến thiên, khắp cõi Nam-ký trọn 2 tháng trời hơi mưa vắn bất, thể nắng còn dai, làm cho mạ khô dài cứng, những nhà rông đều thiết xỉ ta nha, đã gần hết tháng 7 r'i mà đầu đó hãy còn gát cây chớ nước. Nếu trời mà hạn mãi như vậy thì b'êt lầy mạ mọng đầu mà cây, d'au cho có mạ mà cây thì cũng đã muộn rồi, làm sao cho khỏi thạc.

Nhưng nội Nam-ký ta đây mà thật trong một hai tình cũng chẳng hé chi, nên các nơi thầy đều thất cả, thì năm tới đây dân sự lại càng khỏn đôn là đương nào, chẳng chớ nói mà ai ai cũng biết rõ.

Nên nay mà ta muốn lo phòng cho khỏi đều khỏn đôn sang năm, thì tôi xin các nhà nông hãy rông tay cho được giống lúa ba tháng mà gieo; nói cho cùng mà nghe, đầu cho còn hạn tới tháng 8 đi nữa, thì ta cũng còn đủ ngày giờ canh tác như thường mà cứu lấy cái họa sang năm, xin nông-gia lưu ý.

Nhưng tôi nghĩ lại, chớ chi mà trong lúc này các nơi Nông-nghiệp trưng-tê hội thầy đều thành lập được rồi, nhờ có chúng trí mà chung lo, thì dầu cho thời thể biến thiên mà hạn lục thể nào thì các nông gia cũng còn vững bụng.

NGUYỄN-CHÁNH-SẮT

Lời rao cần kiệp

Xin khán-quan chú ý (à nos Lecteurs)

Kính lời cùng liệ-vị khán-quan được rõ: Kỳ báo số 73 bôn-quán đã có truyền rao một lần rồi; nay bôn-quán xin nhắc lại một lần nữa, vì nay đã sang tháng Aoút bước qua tháng septembre rồi, mà số người mua đóng tiền chưa được phân nữa, còn hơn 7 trăm vì chưa đóng tiền mua báo trong năm 1918 này.

Nhưng nghĩ vì các ông, người mắc lo việc này, kể mắc lo việc khác, cho nên ít hay nhớ được ngày tháng mua báo của mình. Nếu bôn-quán làm thỉnh, thì biết lấy chi mà duy trì cho bền vững, bằng mà việc thơ đòi hỏi, thì lại e một nỗi miệt lòng.

Vậy nay b'ôn-quán xin tỏ đòi lời mà kiểu lỗi trước cùng các ông, rồi sau sẽ gửi cho nhà thơ đây thép thâu giùm, ấy là một đều giản tiện cho hai đảng, xin các ông miễn nghi.

Nếu các ông mà chẳng rộng lòng hạ cổ, thì cây bút Nông-Cổ-Min-Đam cũng khó bề cựa quậy, xin các ông lưu ý.

Vậy hể ngày nào mà các ông liệp được giầy của nhà thơ, xin hãy vui lòng ra bạc đóng liền, thì bôn-quán hết lòng cảm bội chẳng cùng; đa tạ, đa tạ, chỉ chúc, coi chúc.

N. C. M. Đ.

Nam-trung Nhựt-báo

Mỗi tuần xuất bản một kỳ

Giá trọn năm..... 5\$00
Giá sáu tháng..... 3 00
Bán lẻ mỗi số..... 0 10
Báo quán tại đường Catinat, số 197, Saigon

Nam-Việt Tài-nguyên

NÔNG-NHIỆP CÔNG-NGHỆ
(Richesses de la Cochinchine
Industrie Agricole)

TAN TÂM

(Tiếp theo)

Đoạn Nông-nghiệp công-nghệ chẳng những là gồm bao Súc-mục với Tan-Tam mà thôi. Xét cho kỹ thì nhà máy xay lúa, lò làm bột, lò nấu đường, lò đặt rượu, v. v. cũng thuộc về đoạn ấy.

Đã biết tư-bản với nhơn-công là hai đầu cần nhứt của công-nghệ, hễ hai ấy có đủ thì bất luận xứ nào hay cuộc công-nghệ cũng được. Nhưng vậy những lò lập trong mấy xứ có sẵn nguyên-liệu thì sao cũng lợi hơn những lò lập trong mấy xứ không có; bởi vì trong mấy xứ không có nguyên-liệu mà mình lập lò công-nghệ chế tạo. Những đồ mua ở ngoài đem về đã bị tổn phí chở chuyên mà lại còn đóng thuế xuất dương nhập khẩu nữa, đường ấy đã làm ra bán phải mắc hơn đồ làm trong mấy xứ có sẵn nguyên-liệu sẵn; mà hễ đó một thứ mà bán giá mắc hơn người ta thì thế nào bán cũng khó.

Trong Việt-Nam này đồ nguyên-liệu thứ nào cũng sẵn có. Ấy vậy nếu quốc-dân lập được cơ xưởng rồi dùng những đồ ấy mà chế tạo thì chắc phải có lợi nhiều. Tôi xin chỉ riêng ít thứ công-nghệ thuộc về Nông-nghiệp ra sau đây cho quốc-dân rõ thấy mà lần bước vào đường thiết-nghiệp.

NHÀ MÁY XAY LÚA.

Theo những lời tôi đã tỏ trong Đại-Việt Tập-Chi số 1 thì trong Đông-Dương này tuy xứ nào cũng có ruộng lúa, song trong xứ Trung-kỳ, Cao-man và Lào, lúa làm may vừa đủ cho dân trong xứ dùng mà thôi, chứ không có dư mà bán cho ngoại-quốc được. Ngoài Bắc-kỳ năm nào trúng mùa thì có dư được một vài chục muông tấn, còn như thất mùa thì có vừa đủ dùng mà thôi. Bởi có ấy nên trong mấy xứ nói trên đây thuở nay không ai tính lập nhà máy xay lúa, mà nếu có tính lập ra thì chắc là phải lỗ, bởi vì lúa không

có đủ mà xay, phải đi mua lúa xứ khác chở về thì tổn phí nặn lắm. Còn trong Nam-kỳ mỗi năm số lúa dư để bán cho ngoại-quốc thường thường gần một triệu rưỡi tấn; đâu có thất thế nào cũng có lúa dư luôn luôn.

Ấy vậy nếu nói tới chuyện nhà máy xay thì ai ai cũng xây mà nghĩ Nam-kỳ, bởi vì trong xứ này có sẵn lúa dư nhiều, nếu lập nhà máy thì dù lúa mà xay liên năm.

Trước khi Đại-Pháp chiếm cứ Nam-kỳ thì xứ ta không có cuộc thông-thương. Lúa tằm được bao nhiêu thì dùng trong xứ mà thôi, mà trong xứ dân số ít, còn lúa gạo nhiều dùng không hết, nên giá phải rẻ mỗi gia bán năm bảy tiền mà thôi. Từ ngày Đại-Pháp thu phục Nam-kỳ rồi mới mở rộng cuộc thông-thương. Từ ấy

các nước mới đem hàng hóa đến bán và mua lúa gạo chở về. Những người tri-thức nhìn thấy lúa Nam-kỳ có chỗ bán, bèn tính lập nhà máy xay ra gạo mà bán cho dễ.

Nhà máy xay lúa khởi lập đã gần 50 năm rồi. Cái thứ nhứt, thuộc của hãng Spooner Renard và Công-ty, lập trong năm 1869 dựng xay gạo lức và gạo trắng. Qua năm 1870 ông Cahuzac lập thêm một cái dạng xay gạo trắng. Khách-trú nhìn thấy mỗi lợi nên qua năm 1877 họ mới hùn vốn với nhau mà lập riêng một cái nữa, rồi từ đó lần lần lập thêm ra hoài cho đến ngày nay kể hết thấy là 10 cái nhà máy. Xin coi cái biểu sau đây mới thấy mười cái nhà máy ấy cái nào có được bao nhiêu cối xay gạo lức, bao nhiêu cối xay gạo trắng và mỗi ngày xay hết bao nhiêu lúa.

HIỆU NHÀ MÁY	SỐ CỐI XAY gạo lức	SỐ CỐI XAY gạo trắng	SỐ LÚA DÙNG mà xay trong 24 giờ
Vạn-xương-nguyên (Nam-long)	18	16	650 tới 700 tấn
Vạn-thuận-an	18	16	650 tới 700 id.
Vạn-đức-nguyên	18	16	650 tới 700 id.
Vạn-ích-nguyên	12	10	550 tới 600 id
Nghĩa-xương-Thành	12	10	550 tới 600 id.
Vạn-hương-nguyên	18	18	1.000
Vạn-thái-thành	24	24	1.200
Union (nhà máy học)	12	10	500
Orient (nhà máy thổi)	16	14	800
Bi-xương			

Về nhà máy này thì kiểm không được số chắc, nên không dám đề.

Những nhà máy kể trên đây đều lập tại Cholon. Trước khi Âu-châu khai chiến thì trong 10 cái nhà máy ấy 8 cái thuộc của khách-trú, còn 2 cái là nhà máy hiệu Union và nhà máy hiệu Orient thì thuộc của hãng Speidel và Công-ty, mà cũng có vốn của người Langsa bèn chút đỉnh. Vả Speidel là dân Đức-quốc, nên khi có giặc Chánh-phủ đuổi hết dân Đức ra khỏi xứ rồi tịch ký hết thấy sự sản. Nhà máy Union và nhà máy Orient cũng bị tịch. Qua tháng Aout năm 1915 Chánh-phủ đều giá bán hai cái nhà máy ấy thì khách-

trú hùn nhau mà mua nhà máy Union giá là 570.000\$00 và nhà máy Orient giá là 785.000\$00. Từ ấy cả và 10 nhà máy xay tại Cholon đều trọn về tay khách-trú.

(Sau sẽ tiếp theo).

Đại-Việt tập-chí Lý-tài-khoa Chủ-bút,
HỒ-BIỂU-CHÁNH.

世界新聞 THẾ GIỚI TÂN VĂN (A TRAVERS LE MONDE)

Tình cảnh Tây-bá-lợi (Sibérie). — Từ ngày nước Nga biến sanh nội loạn, làm cho trung nước chia ra nhiều phe, lớp thị cốt nhục tương tàn, lớp thì Đức-binh sát lục; ở thời, biết bao nhiều chiến-sĩ, vì nước mà bỏ mình, xương trắng như non, máu hồng tợ biển. Làm cho quân nghịch nó thừa lúc loạn mà thả những chiến-tù của Đức và Áo ra hơn bốn năm chục muông, tràn qua ngã Tây-bá-lợi hiệp với quân Bolcheviks toan qua khuây rồi Hải-sâm-oa là chỗ lân cận với nước Tàu.

Nhưng mà Đông-minh ta đã biết trước, cho nên Nhứt-bồn với Huê-kỳ đã đem trọng binh mà chặn yểm sẵn rồi; làm cho chúng nó không đường tới được.

Hiện nay nước Anh, đã đem binh Hương-Càn, nước Pháp ta cũng rút binh ở các trại bên Bắc-kinh và Thiên-tân đem qua Hải-sâm-oa hiệp với binh Nhứt Mỹ mà làm ra cái thế-lực rất to tác.

Bấy nhiêu dấy cũng đủ làm cho binh nghịch đờm khiếp tâm bàng, hết trông khuây rồi phía Đông. Thế thì miệt ấy sẽ an như bản thạch.

Tin nước Tàu. — Long-tê-Quang mới chính đồn một đội quân, chạy kiệp dấy sẽ kéo về Hải-nam.

Nam-kinh chánh-phủ. — Ông Đường-thiệu-Nghi, nguyên trước là Sĩ-thần nước Tàu ở tại Huê-kỳ, hiện nay đã qua bên nước Nhứt, vay được một số tiền rất lớn cho Chánh-phủ Quảng-đông.

Nay Chánh-phủ Nam-kinh đã cử Đường-thiệu-Nghi lên làm Thông-lãnh. Ngự-đình Phan làm Ngoại-vụ-bộ Thượng-thor; Lục-vinh-Đình làm Binh-bộ Thượng-thor; còn quan Nguyên-soái Song-ki-Yu thì quyền lãnh Tổng-trưởng tham-mưu tổng thống các đạo binh phía Nam. Tôn-dật-Tiên cũng là lãnh một bộ trong tòa Thượng-thor.

Thuốc á-phiện giả. — Có tiếng đồn rằng vì á-phiện công ngày càng mắc, phần thì số người hút rất nhiều, không đủ thuốc mà bán, cho nên có nhiều nhà buôn các nước dùng dịp ấy chế huyện một thứ á-phiện giả rất khéo, đem bán cho các tỉnh phía Bắc. Người ta lại nói rằng thuốc ấy làm ra từ viên như thuốc huôn vậy. Sức người hút á-phiện mỗi ngày một đông, nếu bắt được mới chế ra đó thì chừng 2 cái cũng đủ rồi. (Thiệt dốt văn minh chừng nào, con người càng khéo khôn chừng nấy, lâu đến á-phiện mà cũng làm giả được bán mà lấy lời, nghề quá!)

MÀ CAO

Hỏa lai. — Hôm 15 Aout rồi đây lối 12 giờ trưa, thành lính một ngọn lửa phát cháy rất dữ tợn, một dãy nhà của các quan Phó-tướng và kho để khí giới tại Mã-cao đều cháy rụi. Lửa ấy phát ra trước tại một trại thợ mộc kia, bị gió mạnh nên lửa phát mau lắm.

Nhờ có lớp cứu-hỏa-quân (pompier) nhanh lẹ mới cứu khỏi cả thành. Kho thuốc của Thuộc-địa Bát-tu-ghe gần đó, may mà lửa chưa bắt tới kịp, chớ nếu lửa mà bắt nhậm kho thuốc ấy thì cả thành Mã-cao đã hóa ra tro bụi.

Tuy vậy mà sự hư hại cũng to.

HƯƠNG-CÀN

Nhà sếp. — Hôm tuần rồi tại Hương-càn, có một số nhà cho mướn ngựa và bán ngựa, đang lúc nghỉ trưa, (thình lình sáo nổ chuông.

Sáu người China làm công trong nhà, đang lúc ngủ mê, bị đè trong ấy, may có lính tới lẹ mà cứu ra, nếu không thì đã chết hết rồi, liền chờ hết vào nhà Thượng, cách vài giờ thì có một người trong bọn 6 người ấy chịu không chịu mà phải bỏ mình.

THƯỢNG-HẢI

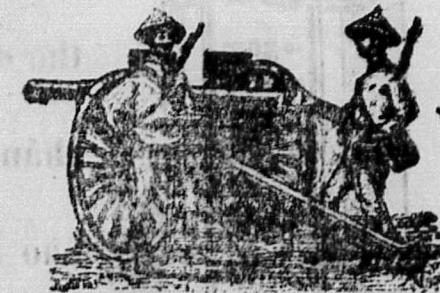
Sát nhơn. — Có một người China kia, không biết vì việc thù oán chi, đang giữa bang ngày đám vất dao mà chém một người China khác một nước với nó, tên nó bị chém té nhào hồ cứu om sòm. Còn tên kia chém rồi liền quần dao mà chạy; may có lính tuần-cảnh đến kịp, rượt theo đón bắt, cho ăn bánh công rồi đặc ngay về khám.

Còn tên họ khiên tuốt vào nhà thương, nhà nước phải nuôi báo-có có ít nữa cũng là một tháng.

TÂY-BANG-NHA (Espagne)

Gây thêm thù oán. — Tin điền-báo bên thành Madrid (Kinh-đô Tây-bang-Nha)

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH

Mùi đã ngon mà giá lại rẻ

cho hay rằng vì một việc quan Đức ý cường-quyển mà bản chìm tàu buôn hàng hóa hư hại và chết hết trót trảm người Tây-bang-Nha; nay bộ nghị đã phủ việc ấy cho quan Sứ-thần Tây-bang-Nha trú tại Berlin (Kinh-dô nước Đức) truy cứu việc ấy.

東洋時事

DÔNG-DU'ONG THOI SU

(INDOCHINE: FAITS DIVERS)

Giá lúa giá bạc

Lúa mỗi tạ 68 kilos chở tới nhà máy từ 2\$85 tới 2\$40.

Kho nhà nước	4.75
Hàng Đông-Dương	4.70
Hongkong Shanghai	4.72
Chartered Bank	4.72
Banque Industrielle de Chine	4.70

NAM-KY

Saigon

Boy không lối. — Một người bồi An-nam kia 31 tuổi, bị buộc một lần và 2 tội: 1° — Có ý đánh một người đồn bà bán cua biển ngoài chợ trời; 2° — Xài mất hết 35 đồng bạc của Hội Amicale Corsa. *Ấy là: Thà & tù thì & tù cho đàng da, phải chừa bị bắt thì đi và cũng còn rắng kiếm thêm đôi ba tội nữa.*

CASINO DE SAIGON

Nhà hát bóng Casino đứng bực nhứt trong cõi Đông-Dương, mỗi tuần lễ hát bản mới của hãng Pathé-frères làm ra tại Paris.

Ông Léopold đã lập nhà hát tại Saigon trên 25 năm nay thiên hạ đều biết cả. Nhà hát bóng Casino hát nhiều lớp lạ, hay và vui lắm.

Cái máy hát cũng tốt, chơi hình rõ ràng và không rung, coi không mỏi mắt.

Xin liệt-vị hãy đến xem hát bóng Casino một lần thì liệt-vị sẽ bằng lòng lắm.

THUỐC ĐIỀU

HIỆU

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Mùi nó thơm

tho diệu dàng

chẳng có thứ

nào bì kíp.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
có trừ mà thôi

Bị chó cắn. — Một người đồn-bà An-nam kia đến bót cáo rằng mình bị con chó của một vị conducteur cắn. Nay con chó ấy đã bị bắt giao cho quan Thi-y nghiệm xét, coi có phải là chó điên lay không? (*Hàm chó nó ngứa, rắng mà coi chiêng cho lăm bớ mây chi*).

Ăn trộm gà. — Có ông J. ở tại đường hẽ n Larclauze đến bót thưa rằng trong đêm 21 rắng mặt 22 có một người lạ mặt (*kiện do hà*) nửa đêm dâm đột nhập chưởng gà, mà rước của ông hết ba con, rồi biến mất. (*Khá, chú trộm gà này khỏi bỏ quán*).

Chợ bán thú. — Hiện nay tại chợ thú vật còn đọng lại 55 con bò và 41 con dê-con.

Soctrang

Ăn cướp. — Tên Lý-si-Trich đi Saigon về, chở hàng hoá dưới ghe, bị 9 tên quân ở Lương-sơn-bạc chặn đánh lấy bằng hoá tính giá ước 60 đồng và lục lừng lấy thêm 6 đồng bạc hiện.

Quan còn đang cho lính đi tìm bắt.

Bai xau

Ăn cướp nữa. — Tên Nguyễn-văn-Bộ, buôn bán dưới ghe, cũng bị cha Hồ chú Nhân hiệp với Án-liện Cô bay, chặn ghe đũa đường mà thâu tiền mỗi 21 đồng bạc, lại còn chếm va một bữa nơi vai.

Lính còn đang tìm lên Trưng-mây mà bắt.

Vung tàu

Đầy tờ bắt nghĩa. — Nguyễn-văn-Tuy ở tại làng Thuáng-tam (Vũng-tàu) đã bỏ chủ mà đi, lại quên thối 26 đồng bạc của chủ nó đã cho mượn trước; chẳng những vậy mà thối, lúc nó tính ra đi, thấy chủ nó bỏ bầy 13\$30, nó cũng cất giùm luôn, kéo dề người ngoài rước uống. (*Khá, có nghĩa quá*).

Vinhlong

Mất đồ. — Ngô-thị-Điêu, tính đi mua gà đăm về bán chợ, lúc ra đi thì nằng gọi gâm nhà cửa lại cho một bạn ở gần, xin coi chừng giùm. Khi thị-Điêu trở về thì người ở gần đó nói rằng có thấy một nằng hình dung yêu-diệu, cốt cách phượng phi, mạo tợ Tây-thị, tướng đi như Vô-Địch, mới chung vào đó, mà nằng ấy tên là Thị-Xinh.

(*Bởi nghe nói tên Xinh, nên tôi mới tả cái hình trạng nằng ra trên đó cho khán-quan biết da*).

Thị-Điêu nghe nói giật mình, liền vào nhà coi lại thì nằng xinh đẹp ấy đã thăng tiên rồi, tại có thối của chỉ ta hết một mớ áo quần đáng giá chừng 10 đồng mà biến mất. (*Phải có cảnh bay theo lên cung trăng có khi tìm được*).

Bacliêu

Lụy vì tình. — Tên Lạc-hữu-Lợi kêu là Dau, mới bị bắt vì tội đánh đập Nguyễn-thị-Năm có vit tích.

Khi quan tra hỏi thì Lợi ta khai rằng: Nguyễn-Thị-Năm này khi trước vẫn là tình-hàn của hân, nay bỏ hân mà đi lấy người khác. Đến khi gặp nhau giữa đàng, hân hỏi Thị-Năm cho biết vì có nào bỏ hân mà đi; Thị-Năm đã chẳng đoái hoài, lại còn dùng lời cứng xàng mà nạt ba nạn bầy, cho nên hân: Một là vì tình lạc; hai là bị tình cay; ba là mất tình chua; bốn lại thêm tình chua. Lạc cay chua chất, khó nổi dặng lông, bèn ra sức anh-hùng, đánh cho đã thêm kéo tức; lại sặng có cái kéo trong tay, để nằng xuống mà cúp ma-ninh, rồi xô luôn xuống rạch; hân kia đã rửa sạch, đầu xô khám cũng đánh, hệ sanh sự thì sự sạch, mà hại hơn thì nhưn hại. (*Tình ôi là tình*)!

CAO-MAN

Ông Dervilliers làm Đại-lý cho hàng tàu Nam-vang và Lục-tinh ở tại Stung-Streag, có vào đơn mà cáo tên đầu bẹp của ông rằng nội ngày 15 Aout rồi đây, nó lấy của ông hết 5/4 đồng bạc rồi đi mất, không thừa triah với ai hết. (*Ái ta đầu-bẹp trên không trình*).

XIEM-LA

Tại thành Bàng-cốt, thuở nay tại trại cứu-hóa-quân thường hay mất những đồng những kẽm. Mới đây có một tên lính mặt-thủ bắt được một tên cứu-hóa-quân người nước Nhật, tên Kaylomo, ăn cắp một mớ đồng đáng giá 50 quan.

Công-bu-ma giải đến cho quan Thủ-kêu án 4 tháng tù và phạt 180 đồng bạc vạ.

AI TÍN

Madame André Isidore là chánh-thắc của M. André Isidore, Chủ-bút qui-báo Opinion, Thủ-biên Nam-kỳ Báo-chương-hội, hưởng dương được 41 tuổi, đã 11 trần hôm 22 Aout và đã an táng tại đất-thánh Tây hôm 23 Aout này, lúc 5 giờ chiều.

Thân-bằng quyến-hữu Tây Nam và nhưt là hội Báo-chương, đều theo tông cứu rất đông.

Nông-Cổ Min-Đam cũng kính đôi lời đề tỏ lòng kính ai diên và xin phân ưu với M. Isidore cùng qui-quân.

Nữ-học-đường SAIGON

Quan Đốc-lý Thành-phố Saigon, theo lời dạy của quan Nguyễn-Soái, cho nhơn dân Annam ở Saigon hay rằng, hồi trước trường sơ-học con gái Annam lãnh được nhiều là 143 học-trò trong, mà bây giờ bởi mới cất thêm nhà, nên chỗ vô được chừng ba trăm rưỡi.

Nhơn đợc ấy, Ngài trưởng phải nhắc cho nhà Annam có ăn, biết việc học lợi mà cho con đi học cho trúng lý, có nết na, trí thức, và lo việc nội trợ trong nhà theo bài vở dạy trong trường.

Ngày tựu trường định bữa thứ hai 16 Septembre tới đây, bây giờ rưỡi sớm mai.

Tiến ở và ăn trong trường định giá 8 đồng bạc một tháng.

Đơn xin vô học phải gửi trước ngày 5 tây tháng chín, tới cho Quan Cai-trưởng sơ học Saigon (Directeur de l'Enseignement Primaire à Saigon) và có tờ chỉ rằng: Những con gái xin vô học phải trên 7 tuổi và dưới 17 tuổi.

Saigon, ngày 19 Aout 1918.

Quan Đốc-lý,
A. FORAY

Thuốc hút

hiệu

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

là một thứ người ta ưa dùng hơn và hay hơn mua thường lắm

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
có trừ mà thôi.

ĐẠI-PHÁP DÂN-QUỐC

TỰ-DO — BÌNH-ĐẲNG — ĐỒNG-BÀO

Mồng 6 Novembre 1917

TRƯỞNG-TUẤN-ĐOÀN
kêu nài

Quan Thị-sự

SỐ 49 TẠI SAIGON
455 tại phòng-án của quan Chương-ly

Án tòa trên xử hiện diện
Cho y án Tòa-sơ một phần
Cãi án Tòa-sơ một phần

LỤC SAO BỐN CHÁNH

Tại phòng-án Tòa phúc-án
cỏi Đông-Dương

TÒA PHÚC-ÁN CỎI ĐÔNG-DƯƠNG
(phòng xử việc kêu oan
về việc hình)

xử đoán về việc hình người bần-quốc,
đã lên án như sau này:

Trong vụ một đảng là Trương-tuấn-Đoàn, cha là Trương-Nang đã li trần và mẹ là Ngu-Si cũng đã li trần, bài thuế số 1823 thuộc bang Triều-Châu, làm nghề buôn bán, niên canh 58 tuổi, sanh trưởng tại Sơn-Tao, (xứ Trung-Huê), cư ngụ tại Khánh-Hội, (Saigon), có vợ, có ba đứa con, hay chữ, tiền nạt chẳng mắc án; — nay nó kêu oan về án của Tòa hình Saigon đã xử hiện diện hôm ngày 16 Aout 1917, mà phạt nó phải bị năm trăm quan tiền và, vì bởi tại Saigon, từ thời đời ấy cho đến nay là lúc nó chưa thoát khỏi chỗ luật buộc tội, nó đã hoa trừ món đồ để mà bán ra như là nước mắm song trong món đồ ấy chẳng có đủ những căn bản chỉ ích và những tư chất làm gốc thuộc về món nước mắm kiểu như đã giải nghĩa theo điều thứ 2, trong nghị định ngày 21 Décembre 1916;

Và Tòa sơ xử như vậy là bởi lấy theo mặt luật ngày mồng một Aout 1905, có mặt luật ngày 28 Juillet 1912 làm thêm cho đủ việc;

Nay Trương-tuấn-Đoàn bần thân có ứng hầu và có quan Trạng-sư Mathieu tại Saigon lo giúp;

Và đảng khác là Quan Thị-sự, bị phạm như kêu nài.

II. — Trong vụ một đảng là Quan Chương-Lý cỏi Đông-Dương đứng kêu

oan về án của Tòa sơ Saigon, có chỉ ra trước này;

Và đảng khác là tên Trương-tuấn-Đoàn, là người có bài danh kê tánh ra trước này, bị quan Thị sự kêu nài;

Tòa kêu vụ này ra giữa hội xử trước mặt như dân trong ngày hôm nay, sau khi có đình một lần rồi theo lời quan trạng sư Mathieu xin;

Khán xét như thân tên phạm xong rồi, quan Tòa làm tới việc đối nài;

Quan Đông-ly Lafontan de Goth làm lời phúc bần;

Hỏi đến phạm như và phạm như bần thân đã li trần các phương thế bình vực mình, lại có dùng kẻ như bảo của mình là quan trạng sư Mathieu lo cầu cứu;

Quan Thị-Sự phản tương các khoản nài xin gia bình;

Quan Đông-ly bởi phạm như vậy chớ nó có muốn nài thêm điều chi mà bình vực nó hay là không, thì phạm như bần nói phiên sau chớ;

Vậy thì xong việc và nội một lược ấy, Tòa-Phúc-án đã lên án như sau này:

ÁN XỬ NHƯ VẬY:

TÒA PHÚC-ÁN

Đã có nghe quan Đông-ly Lafontan de Goth làm lời phúc bần;

Đã có nghe quan Thị-Sự xin nài;

Đã có nghe phạm như phân giải và tỏ bày các phương thế bình vực mình và quan Trạng-sư của nó là ông Mathieu đã bình vực nó;

Chiếu theo vụ của quan Chương-ly đã kêu oan hôm ngày mồng 9 Octobre 1917, vì bởi người xét rằng: Hình phạt của quan án Tòa-sơ đã xử là nhẹ lắm;

Chiếu theo án của Tòa hình Saigon đã xử hiện diện hôm ngày 16 Aout 1917;

Chiếu theo vụ của phạm như đã kêu oan hôm ngày 23 Aout 1917;

Xử đoán trước mặt như dân, có phạm như đến hầu hiện diện, về việc hình;

Sau khi thương nghị về vụ này tuân y lẽ luật;

THEO THỨC LỆ:

Tòa Phúc-án chấp vụ của phạm như là Trương-tuấn-Đoàn đã kêu oan và vụ của quan Chương-ly tại Tòa Phúc-án cỏi Đông-Dương đã kêu oan, bởi vì hai vụ kêu oan ấy làm trùng thức lệ;

VỀ CHÁNH VỤ:

Luận vì Trương-tuấn-Đoàn bị buộc tội phỉnh gạt, hay là toan tính phỉnh gạt, làm cho thiên hạ bị lầm về nguơn tánh về tư chất làm gốc, về cách pha trộn các món và về cách trữ để các món mà làm món căn bản chỉ ích cho dựng làm ra thứ nước mắm của nó đã bán, hay là của nó đã giao cho kẻ khác bán, mà thứ nước mắm ấy chẳng có y theo thể thức nước mắm kiểu của Nhà-Nước đã ra luật lệ mà dạy phải làm giống y như vậy;

Luận vì bởi có vụ thí nghiệm của ông Rozi, là Tân-sĩ bác vật trí tri, quản lý sở hóa học thiết nghiệm thuộc thái học viện Pasteur Saigon, đã làm ra, mà xét các món đó kiểu của ông quản lý Mặt-Thám Étievant đã bắt hôm ngày mồng 3 Janvier 1917 có mặt phạm như hiện diện và bắt trùng phép, thì quả bằng cứ thứ nước mắm bị buộc tội đây là một món đồ hi thiếu nguyên chất, chẳng có đậm-khí ở trong cho đủ vừa theo chút nài; — Tuy đã ít mười bình thí chớ, lại chẳng có lóng cho trong sạch và không có mùi vị nước, mắm theo như thứ nước mắm

của người ta làm bằng con cá để ướp lâu cho rọt; mùi nước ấy là mùi có trộn vị thơm, xem đường là các món vị khác, chớ không phải bởi món cá mà làm ra trong món ấy chẳng có chút sức chi làm cho bổ dưỡng và bởi vậy thì chẳng có tư chất theo căn bản thứ nước mắm của Nhà-Nước đã buộc y theo nghị định của quan Toàn-Nguyên đã ra hôm ngày 21 Décembre 1916;

Luận vì phạm như khai rằng: Món đồ của quan Tòa dạy thí nghiệm như vậy đó, là đồ của nó đã mua, để mà pha lộn với món khác cho dựng làm ra một thứ nước mắm hạng dưới, khi làm xong như vậy thì đem bán cho người ta ăn; — song thứ nước mắm của nó đã làm ra như vậy, ấy là một món đồ giả và chẳng có đủ các món căn bản của người ta dùng mà làm nước mắm thường;

Luận vì có điều này chắc chắn là: Phạm như đã hoa trừ trong chỗ của nó buôn bán và để dùng mà buôn bán một món đồ kêu là nước mắm, mà trong món nước mắm ấy chẳng có tư chất căn bản theo như luật lệ của Nhà-Nước đã buộc, lại phạm như chẳng có lập bằng cứ dựng và chẳng răn lập bằng cứ về sự nó chẳng biết sự làm như vậy là một điều giả; lại nữa có điều này tỏ rõ là nó cũng biết sự làm như vậy là sự làm giả, bởi vì nó chuyên nghề ra tay mà làm món đồ ấy thường bừa; — Vậy nên quan án Tòa sơ xử công lý, là dùng đến điều thứ tư, trong mặt luật ngày mồng một Aout 1905, có mặt luật ngày 28 Juillet 1912 làm thêm cho đủ việc, bởi chỉ dụ ngày mồng chớn Avril 1913 dạy ban hành mặt luật ấy trong xứ Thuộc-địa này, có nghị định của quan Toàn-quyền làm ra ngày 12 Juin 1913 mà dạy rao mặt luật ấy;

VỀ KHOẢN GIA HÌNH:

Luận vì quan trên phải lo nắm giữ phần trách nghiệm bó buộc mình là phải lo cho dân chúng dựng an lành mạnh giỏi, vậy nên phải trừng trị một cách nhất nghiêm các thứ tội làm mạo trá một món vật thực nào mà khắp xứ như dân thường dùng, như món nước

mắm và cũng phải lo bảo toàn việc công nghệ của như dân lương thiện và biết giữ luật phép của Nhà-Nước, đã làm ra một món vật dụng, sanh mỗi lợi to làm giàu cho bần xứ và một phần lớn trong như dân ở theo miền sông xứ biển nhờ vật dụng ấy mà chi độ gia nường; vậy nên có lẽ Tòa Phúc-án phải chấp vụ kêu oan của quan Thị-sự, là phải gia tăng hình phạt của Tòa sơ đã xử phạm như;

BỒI CÁC CƠ ẤY:

Tòa Phúc-án xử y án của Tòa Sơ mà người kêu nài đây, về khoản luận tội và về khoản gia hình y theo luật phép;

Sửa hình phạt lại, thì Tòa Phúc-án xử Trương-tuấn-Đoàn phải bị ba tháng đọa lao và ba ngàn quan tiền và, vì chiếu theo điều thứ nhất, điều thứ bốn, điều thứ bảy và điều thứ chín trong mặt luật ngày mồng một Aout 1905 và điều thứ nhất, điều thứ hai, điều thứ ba, và điều thứ bốn trong nghị định ngày 21 Décembre 1916, của Tòa-Sơ đã có dùng rồi trong án của Tòa-Sơ đã làm ra đó;

Tòa Phúc-án dạy phải hiện nghĩa án này ra chữ nhỏ và chữ quốc-ngữ và gán tại nhà việc này và tại cho cư ngụ của người bị án là Trương-tuấn-Đoàn, và gán như vậy cho đủ bảy ngày;

Tòa Phúc-án phán rằng: Các tờ yết-thị phải làm theo kiểu giấy năm mươi, sáu mươi lăm, (kiểu 50 x 65) và chữ dùng trong tờ yết-thị ấy là thứ chữ « corps 24 » kêu là « petit canon ».

Tòa Phúc-án phán rằng: Lại phải đăng nguyên án này vào hai tờ nhật-báo hiệu là: « L'Opinion » và « Courrier Saigonnais » và phải đăng bài diễn nghĩa án này vào tờ « Tribune indigène » và tờ « Nông-Cổ Miu-Đam », và đăng như vậy mỗi ngày thứ bảy, trọn bốn tuần liên tiếp.

Tòa Phúc-án xử Trương-tuấn-Đoàn phải chịu các tiền phí về khoản đăng báo và khoản gán án này;

Tòa Phúc-án lại xử nó phải chịu phạt tiền ra là sáu mươi bảy đồng, chín cật, sáu chiêm, trong số bạc ấy chẳng có gồm kẻ giá bạc án này và các cuộc tổn phí sau:

Tòa Phúc-án định giam thâu theo luật như hơn hết, đã chỉ trong luật;

Dạy kho Nhà-Nước thối hối đồ tang cho nguyên chủ.

Phạm như là dân Trung-huê, thì có thầy Hock-Teck là thông ngôn hữu thể về tiếng Trung-huê, đã đứng tiếng mỗi khi có điều chi ích.

Án này làm ra, xử và đọc như vậy bởi Tòa Phúc-án cỏi Đông-Dương, (phòng xử như), xử đoán về việc hình người bần-quốc, trong hội xử trước mặt như dân, ngày hôm nay là bữa thứ ba, mồng sáu Novembre 1917, đã tề tựu tại nha môn công án thành Saigon, có các quan sau này ngồi xử, là: Ông Lafontan de Goth, nghị sự tại Tòa Phúc-án cỏi Đông-Dương, kiêm chức Đông-ly; ông Ganiveng và ông de Saint-Michel Dunezat, là hai quan nghị sự tại Tòa Phúc-án, kiêm chức thẩm án; ông Potier, tá nhị Chương-ly quan; ông Trương-vinh-Trưởng, tùy biện hiện án.

Ký tên: Lafontan de Goth,
Ganiveng,
De Saint-Michel Dunezat,
Trưởng.

Ngoài lẽ có viết lời do như sau này: Chứng kiến về phần gán con niêm và cầu chứng tại phòng thứ ba Saigon (giấy tờ việc tòa), ngày 19 Novembre 1917. tờ thứ 36, khoản thứ 23, thiểu chịu 1 § 20.

Ký tên: DESNORS.

Thừa sao y án, phát ra cho quan Chương-ly theo lệnh của nghị khiến báo:

Quan chánh Điện-án,
Ký tên: GRIMAUD.

Dịch y theo án:
Thông-ngôn hữu thể,
J.-B. BUI-MINH-ĐƯỜNG.

Kiểm duyệt:
Quan kiểm độc Niết-ly

Sơ tài trọng nghĩa

A Monsieur Nguyễn-chánh-Sdt, Tổng-lý kiêm Chủ-bút Nông-cô Min-dam à Saigon;

Bẩm ông Chủ-bút đặng rõ, cúi xin ông làm ơn vui lòng mà cho tôi xin một chèo giấy dư trong qui-báo mà ấn hành mấy lời quê kệch của tôi đây cho lục châu quân-tử nhân làm.

Lâm-đoan-Sên, đôn bái.

Tôi là cựu Xã-trưởng Lâm-đoan-Sên ở tại làng Phong-nhượng, tổng Tuân-giáo, quận Cầu-kê, tỉnh Cầu-thơ.

Kính cùng lục-châu quân-tử và chư vị khản-quan xin nêu gương tốt sau đây là một gương trọng nghĩa khinh tài của thầy Hương-sư Nguyễn-trung-Tĩnh ở làng Tân-an-dông, tổng Bình-quới tỉnh Vĩnh-long xứ Cai-nhum.

Nguyên vì tôi tin lầm một người anh em bạn thiết của tôi là anh Ngô-hữu-K. quán ở Bền-tre. Năm lúc trong nhà tôi khiếm khuyết nên tôi có cậy tên K. đi hỏi giùm cho tôi vài ngàn đồng mà chỉ

dụng. Anh đi ít ngày về nói hỏi xong rồi, bạc ăn lời 2 phần, của ông Cai-tổng Nguyễn-thành-Huân, tổng Bình-quới mà làm giấy người cho vay là Nguyễn-trung-Tĩnh làm Hương-sư, tôi tin hẳn như lời, mới làm giấy ký tên xong. Không ngờ tên K. thiết kế âm mưu hại tôi mà tôi bất cần. Rồi thay, thầy Cai nói không chịu cho tôi vay, thầy mới xé giấy ấy mà bỏ vô ống nhỏ trước mặt tôi mà tôi không ngờ giấy tôi làm đó vẫn còn nơi tay tên K. cầm.

Qua đến ngày 27 Mai 1918 có trát Tòa hộ Cầu-thơ đòi tôi, dạy tôi phải trả cho Nguyễn-trung-Tĩnh vốn tiền là 2400 \$ 00, và các cơ khác; tôi liền lên Cầu-thơ mướn quan Trạng-sư Gallois, chớng trước cho ông 100 \$ 00 mà xin đình lại 4 tuần lễ, đặng tôi tìm đến nhà thầy Hương-sư Nguyễn-trung-Tĩnh mà chịu cho người năm bảy trăm đồng mà xin người cứu tôi cho khỏi đều hờn tặc; tôi mới hỏi thăm mà tìm đến nhà thầy Hương-sư Tĩnh. Thấy nhà cửa người đáng trang hảo-hộ, tôi liền thi lễ cùng người mà xin tỏ đòai đầu sự oan trái của tôi cho người nghe và xin người cứu giúp. Người tuy còn thanh niên tất chừng 30 tuổi, mà khẩu khí

thông minh, ngôn từ nho nhã, người liên hứa chịu sẽ sằng lòng cứu tôi một lúc tai ương; làm cho tôi khỏi trả 2400 \$ 00 đồng bạc vô cơ ấy mà người không chịu ăn đồng nào của tôi hết. Tôi nghe thầy Hương-sư nói thì tôi nghĩ tôi lấy làm có phước mới gặp người hiền lương như đực như thế.

Qua đến ngày 25 Juin 1918, có trát Tòa Cầu-thơ đòi hai đảng tiền bị mà xử, thì thấy Hương-sư Nguyễn-trung-Tĩnh đến hầu giữa quan Tòa, người đã không nhận cái giấy nợ mà lại xin hủy bỏ, khi ấy án-quan và quan Biện-lý đều khen ngợi thầy Hương-sư là người tốt. Thiệt tôi có phước khỏi trả 2400 \$ 00 và không hao tổn chi hết, tôi mừng quá đỗi mừng; công việc xong rồi; qua đến hôm đầu tháng Aout 1918 đây, tôi có đem đến mà tạ ơn người một mẩu rượu và bánh dặng chừng 7, 8 đồng bạc, và có đem dặng năm trăm đồng bạc lớn mà đến ơn quảng đại của người hảo-liệp biết thương kẻ ngu-khờ, bị người ta hãm hại; thì người nghĩ tình tôi nẫu nỉ năm ba phen, nên mới chịu thấu tâm đở mà làm tình, còn 500 \$ 00 thì trả lại cho tôi. Người tuy tuổi nhỏ mà tánh ý hiền lành ngay thẳng, thiệt của không phải lẽ thì không cần dùng, người như vậy thiệt cũng là nhà thiện-học thiện-giáo mới được vậy; tôi xin vô lễ, mà trộm khen ông Hội-đồng Nguyễn-trung-Chánh có phước sanh con, cả gia-quyền đều là người ngay lành lại thêm nhưn đức, nên tôi cúi đầu xin lỗi ông bà và thầy Hương-sư và thêm Hương-sư cho tôi vô lễ cả khen nhà từ thiện mà mình tạ ơn thầy cho lục-châu nêu danh tốt của thầy và kính chúc thầy cho cao thăng quờn trước đều hưởng phước thọ đời đời truyền tử lưu tôn, mà nêu lấy gương lành cho hậu thế.

LÂM-ĐOAN-SÊN đôn thủ.

Nông-cô Min-Dam cũng kính lời khen phục ông Nguyễn-trung-Tĩnh, rõ ràng là: Phú nhi hảo nghĩa đó.

Biên-hòa Khách-sạn

Hôm chúa-nhật tuần rồi, tôi nhơn rảnh việc lên Biên-hòa mà thăm một người cố-giao của tôi. Bởi tôi không cho hay trước nên khi tôi lên đến nơi thì người không có ở nhà, làm tôi phải đến Khách-Sạn của M. Nguyễn-trường-Xuân mà ngủ đở.

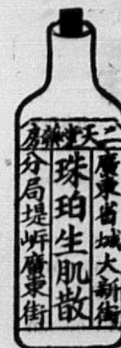
Thiệt M. Nguyễn-trường-Xuân này tuổi tuy còn nhỏ mà tánh nết khiêm hòa, biết kính sĩ lễ hiền, cách tiếp vật đãi nhân rất đúng, lại thêm nhà hàng sạch sẽ sắp đặt đất nghi, ở nhắm trước mé sông-cái mát mẻ vô cùng, phong cảnh rất xinh, rất hợp cho khách nhàn-du mặt tỉnh khiến hứng. Mới đây M. Nguyễn-trường-Xuân lại lập thêm một chỗ để làm thịt bò mà bán tại chợ Biên-hòa; ấy là người có ý làm cho có thịt tươi mỗi ngày mà đãi khách nhàn-du, vì tại nhà hàng của người có bán cơm tây để cho khách phương xa, nếu muốn dùng cơm cùng tiện.

Bữa ấy tôi tuy rudi mà không gặp được cố-giao của tôi, nhưng gặp được một ông chủ nhà hàng như M. Nguyễn-trường-Xuân là người vui vẻ bài bụi, thì cũng đủ vui lòng trong khi lỡ-thứ.

Vậy như chư ông, ai có việc chi mà lên đến Biên-hòa cũng nên ghé đó nghỉ ngơi, thì ắt được vui lòng toại chí.

NGUYỄN-TRUNG-ĐỨC

CHÂU PHÁCH SANH CƠ TẮNG

Thuốc Châu-phách-sanh cơ-tắng này chuyên trị về ngoại-khoa; những ghê độc lở loét lâu ngày mà không lành phải dùng thuốc nước trừ độc của tiệm NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG mà rửa, rồi xức thuốc tắng này vào nơi mấy chỗ đau thì thấy hiệu nghiệm liền.

Giá mỗi ve là... 0\$20

Tại tiệm Nhị-Thiên-Đường có bán.

Lai tín

Bài đầu kỳ từ

Đêm 16 Aout 1918, tại Châu-thành làng Vĩnh-thanh-vân, (Rachgia) có xảy ra một việc rất nên thâm thiết.

Nguyên có tên Nguyễn-văn-Thỉnh, Nguyễn-văn-Trần và Trần-văn-Lầy chuyên nghề hạ bạc, chiều ngày ấy tuồng lưới chường xuống ghe xong xả, trong bươm trực chỉ ra khơi. Khi ghe ra gần tới chỗ đánh lưới là nơi lạch Cái-lớn: Thình-linh trời phát giông to sóng gió ầm ầm thổi đến, tên lái chành là Nguyễn-văn-Thỉnh bảo hai tên kia lập tức cuộn bươm gieo neo đậu để đợi qua trận phong-ba rồi sẽ chạy.

Chẳng ngờ, nội trong bọn ấy, có tên Trần-văn-Bá bình nhứt hay xưng mình là Hạng-Vô tài-sanh, cái lời tên lái chành, để bươm vậy cho ghe chạy rảnh tới một đỗi nữa, đến chừng gió thổi càng mạnh thì tên Tiên lật dật ra cuộn bươm, mới vira được hai phần, còn phận tên lái chành lo mở giấy dặng bả xuống, song rủi cho va có tát cùn lùn, ban ngày coi của chành đó không còn ban đêm, nên lui cui làm mở mở, gặp mưa mười lam phủ động hồ mà chưa xong. Kể

luồng gió thổi qua, lượng sóng chụp tới, ghe lật úp xuống vô nước ð-ð, bạn lái thấy đều rơi xuống biển, trong cơn hoảng hốt đó, duy có một mình tên Tiên còn khôn nên lẹ tay quơ gộp lưới lại làm một đồng, nương theo lượng sóng đùa tập vào ruộng dáy, ngồi trên đồng lưới (hà vì nhờ có phao neo mới nổi trên mặt nước) hai tay choán ðm lấy cây cặm (cây ruộng chịu như vậy hơn mấy giờ lâu la lật giông mà ghe đi làm dáy đậu gần nơi đó chẳng nghe chi ca.

Đến lúc tàn mưa giông rồi, mới nghe tiếng kêu vắng vắng rằng: Ghe dáy Cò-công hãy lại đây vớt tôi, vì tôi mới bị chìm ghe. Nghe rõ, ghe nọ mới chạy tới chỗ, đem chú chành lên trên rồi thì bất tỉnh nhơn sự, vậy lửa hơ ðm cả châu thân, lần lần tỉnh dậy, (Hủ hủ hủ) hỏi thăm chành thuật lại mới hay, còn hai tên kia thì đã trảm nơi đáy bể. Nội trong đêm ấy, ghe nọ lập tức chở người thoát khỏi nạn nghèo đó về và thông tin cho gia quyến những kẻ vô phước ấy hay sự rủi ro, chừng mới xúm lại khóc kể om sòm mà cũng vô kể khổ thì, vì trời thì còn tối giữa bàn tay không thấy, lại thêm sóng gió quá to, ai dám đi kiếm, mà đòai cho có đi nội trong đêm đó cũng vô ích, chớ cũng không thể gì cứu cấp được.

CHỈ HỒNG-MAO HIỆU BROOK

Nếu các cô các bà muốn cho được thứ chỉ tốt mà may cho chắc cho bền, thì phải lựa thứ chỉ HỒNG-mao hiệu BROOK này mà mua.

Nhưng chỉ ðng nào mà không có cái đầu con ðe như kiểu này đây thì đừng thêm mua, và phải coi chừng kẻo mà lẫn đó giả.

Có một thứ chỉ hiệu BROOK này là chỉ tốt thượng hạng mà hơi, không có hiệu nào sánh kịp.

Có một mình hàng LOUIS OGLIASTRO ET Cie có trữ mà thôi.

COGNAC
O
P
JULES ROBIN & Cie
Rượu Cỏ-Nhát
HIỆU
RÔ-BANH
Có một mình hàng
LOUIS OGLIASTRO ET Cie
có trữ mà thôi

Qua sáng ngày 17 ghe đi kiếm, thấy lưới tập rương đầy, mới chạy cập lại phẳng lên đến chừng gần hết thấy có một con cá người rất lớn quần vào trong lưới. (Ấy là Trần-vân-Bây đó đa khán quan), nhờ quần lưới nên Thọ-tiền chứa ra tay. (Cá Mập, cá Nóc vân vân) Trừ ra diện mạo bảy giờ không phải giống Hạng-Võ (mặt đen) như lúc còn sống đầu, mà giống Đơn-hùng-Tin (mặt xanh) đem về tới bể trịnh với làng, quan thầy và chánh lục-bộ khán nghiệm rồi cũng cho phép chôn như tên trước.

Còn tên Thịnh qua đến ngày thứ ba mới vết được thầy dựa miệng nó nơi rạch Thử-nhứt; đem về trình với làng, quan thầy và chánh lục-bộ khán nghiệm rồi cũng cho phép chôn như tên trước.

Tục hăng vi : Hành toàn kị mà tam phân mạng là vậy đó. Khuyên những người làm nghề hạ bạc hãy soi lấy mà để phòng trong cuộc làm ăn, vì muốn việc ở đời này cứ giữ sự chắc thì hay hơn, chớ nên lộng hiểm như tên Trần-vân-Bây mà không nên đa. Tiền xa kiến phúc, hậu xa giới chi.

Rạch-giá Phóng-sự-viên,
TRINH-BỨU-CHAU.

Trông trâu mà lộn với tiêu,
Con theo... mẹ liêu con hư.

Tên Diệp-Quay, khách Quảng-dông đã qua đời, lúc hạ sanh được một gái tên là Diệp-thị-Múi (Múi này ngọt, chớ không phải mũi mũi) năm nay tuổi lối đời mười, nhan sắc đẹp đẽ hơn người, Ngư trầm lục nhận bề nguyệt tu hoa bởi đó cho nên, từ ngày A-Quay mạng vắn, hồn qui Trung-quốc đến sau, Thị-Múi đem năm gát tay lên trán thắm xét cuộc đời. Nghĩ vì, mẹ thì tuổi cao tác lớn, còn mình thì thân phận liễu yếu đào tơ, bảy giờ không lẽ đem mảnh hình hài này ra mang sao đời nguyệt, mua gánh bán bưng như bực tầm thường nhi nữ vậy được. Đã vậy, lại tư bốn không có biết làm sao cứu sự, mà xét

cho cùng lý, thì đầu cho buôn bán món chi cũng lợi có chừng, chẳng được bao nhiêu, trừ ra có làm nghề buôn phần bán hương là nghiệp không vốn, mà mau khá, may gặp mỗi hàng to, (Chúa tàu, má chính vân vân) chắc lập nên gia nghiệp được. Khi đem vóc ngọc mình vàng ra đây gió bụi, mua đầu chợ bán cuối chợ, đây dựa tấm thân.

Bởi nghĩ vậy cho nên, từ bây nay, ác cứ chuyên rông một nghề không vốn làm ăn, nói cho phải, cũng có lúc quần áo mặc phủ phê, lên xe xuống ngựa, (trúng mỗi đa) khi lại nợ rêu, nợ dòi; trốn chui trốn nhủi. (Cò-hồn-phá).

Mới đây, Thị-Múi cứ ăn quen theo miếng củ, lối chừng chín giờ tối, trang điếm phần dãi, ra nơi kỳ ngộ là Tam-kỳ-lộ, dựng trổ chuyện với Tinh-nhân là Mr Đặng-h-V. Chẳng dè, vận cùng đã tới, Thân này bạc không hộ trì, tình cờ có lính tuần thành là tên Đ... đi ngang qua đó, trực thầy mới dừng chơn lại, chớ chi ác nó biết đâu phải quây thì còn chớ thử dung. Cái này ý mình có sắc đẹp thấy cụ đi qua, ngó nghiêng một cái gọi là (liếc đa) thế việc chào hỏi, chú lính thám mật giật rung, nắm chộp dần về bốt sơn-dâm (Poste) giam lại, sáng thừa tự sự cho M. Commissaire de police rõ, ngài dạy đem qua nhà-thương cho quan thầy thuộc tây khán nghiệm, coi mặt mày tươi chong mà có bệnh chớ! Bệnh gì? Nhứt đầu nóng lạnh phải không? Không? Úa! Bệnh gì mà tiệm Nhị-Thiên-Đường biểu phải uống *Suru-độc-linh-được* đây cả. Ờ, ở phải, nhớ rồi, bịnh..... đó đa.

Quan thầy xét rồi liền dạy Thị-Múi phải ở tại đó mà dưỡng bịnh, bao giờ được giảm thuyên sẽ cho chủ Thanh-lâu lãnh về phát lộc (rước mỗi chớ gì). Ở dạng năm ngày, bịnh mười phần giảm ba còn bảy. Thị-Múi năm lần qua trở lại lo liệu trong trí khôn, tự hối, tại mình dễ người chẳng dễ phòng nên mới ra đến thế, bấy lâu nay, tuy mình ra lưu lạc chơi bởi, nhận nhân ong bướm thì mặc lòng, nhưng cũng lựa mặt, vì chẳng khác tiêu thoa mà chớ ít gặp con sông nhỏ,

nào có hại chi, nếu mình không tinh trước để chờ ngày căn bịnh thiết mệnh, quan trên dạy lãnh giấy ở chôn lâu xanh, chỉ khi mây cậu Hải-Nam làm công nó vầy vô chủ sao cho thấu, nào khác tiêu thoa bất kham trọng tài, lại gặp cơn sóng gió ba đảo, át khó toan bề cứu thủ, chỉ bằng: Tam thập lục kế, dĩ đào vi thượng. (Kẻ hay đa) xa lánh chốn hiểm nghèo.

Y, kẻ, đem nợ lừa dịp thoát ra khỏi đường-đường. Đào chi yếu yếu, bắt tri khứ hướng.

Từ hôm đó đến nay sở tuần phòng tâm kiếm hết sức mà không gặp, vì chẳng nghe tin tức cư trú hà phương, mà không thấy có hương trở lại, Ồi, chim lọt lồng, cá thoát lưới, mặc sức lộng khơi, còn mòng chớ nữa, họa là chớ kiếp lai sanh đó thôi.

Nghĩ lạ quá, tại phòng nằng năm, tư bề cửa đóng bị bùng lại có người canh gát, mà sao thoát khỏi cũng hay, trong thế tàn hình, sao chớ?

Rạch-giá Phóng-sự-viên,
TRINH-BỨU-CHAU.

NHÀ IN HIỆU
IMPRIMERIE DE L'UNION

của ông
NGUYỄN-VĂN-CỬA

157, Rue Catinat Saigon

Có in đủ các thứ sổ, bộ, truyện, sách, và các thứ thiệp mời : quan, hôn, tang, tế, thiệp cúng hi nhiều kiểu nhiều cách khéo lạ vô cùng.

Có bán đủ giấy, mực, thước, viết, viết chì, ngòi viết và sách vở cho học trò.

Cũng có bán đủ các thứ sổ, bộ cho các nhà buôn dùng, hương-chức các làng muốn cần dùng món chi cũng có.

Lục-châu chư quân-tử mỗi khi có cần dùng thứ chi thì xin gởi thư đến, trong một tuần sẽ có đồ gởi lại chẳng sai.

大法儀禮
Đại-Pháp lễ nghi

(POLITYSSE FRANÇAISE)
(tiếp theo)

Đợt bài diễn thuyết.

Người tài-ba ngôn ngữ thế nào, trước khi sắp đặt hồng ra diễn-thuyết, cũng phải học bài diễn-thuyết của mình.

Vậy thì trước phải đọc qua đọc lại ít lần cho nhuần nhuyễn cái ý-tư, nhứt là ráng nhớ cho nằm lòng các hàng-ngữ thứ-lớp phân-minh, dấu dáu cho liên tiếp. Ấy là làm cho thuận-thục chánh ý của mình, cho xuôi giòng thành neo.

Cũng phải, bắt từ đầu học từ chận, rồi mở, rập cho suông.

Khi học hết trọn bài, mới đứng lên chăm bằm mà lập lại tự nhiên, như thể dĩa trường đồ hội, lại phải tập ra bộ tịch dáu đó cho ăn khuôn, cho hợp với tình-ý lời mình. Cũng cần đổi giọng xuống lên, hi nộ cho cân xứng với nhau. Nhứt là tập sao cho gọn gàng, đứng cho xen chót ngại ngưng mà mặt tươi sắc diện.

Cũng nên tập lấy trí-nhớ cho tinh; ít dóm vào giấy chừng nào, càng hay chừng này.

Thường khi, đến một hai khoản, vì lòng xao-xiêng mà lạt lối làm câu, nên phải ngưng mà kìm lại. Ấy thì hại vô cùng. « Thiết là một điều khở sở; có khi vì khuyết một tiếng hay, đứng lại lựa, mà làm cho người nghe lờ lúng, mất màu tươi tắn, mất hơi cup-lạc. » (Quintilien.)

Bởi vậy, khi ra ăn nói dĩa đám đông người, phải giữ gìn đứng cho khảng-khiếp; phải cho tinh-tuấn, nói câu nào rào câu này, thì mới xong cho.

Hiền-nhân Cicéron muốn sao cho người diễn-thuyết phải cho tâm-trí tinh-tuấn, hầu gặp cơn xen nhân đôi lời mới ra ý vị. Song những khoản chêm vào, kẻ mới tập làm chớ nên vô độ, vì nhiều khi một lời nhỏ nhen mà dẫn đến hoang-dàng, phải tung cùng, hét hơi với nó.

Về thể-lực sự diễn-thuyết

Người diễn-thuyết muốn cho kẻ bàn-quang đặng phục thì trước khi phải phục

lấy mình. Kẻ nào không chắc ý nơi mình thì nói miệng hay hơn, vì trong cơn bất cập thì trí phải lảng-xao, ý càng lúng lúng; tài là miánh đau-đớn cho mình rồi lại làm cho người ra đau-đớn.

Cốt nhứt, thể lực bài-diễn ở nơi giọng nói, bộ làm. Trong hai ấy, nếu chỉ có một bên thì đầu cho bài diễn hùng vĩ thế nào cũng không ra giá.

Như xưa, tại Camennais tiên-sanh, đã dè bật thiệp, lối lạc vô cùng, mà bắt ra nói giữa đông người, thì người không làm được. Còn các bài diễn của Mirabeau cùng Gambetta chừ hiền, tuy dễ trong trường coi ra yếu ớt lời thôi, mà lời phiên chừ biến dùng đến thì thoát nhiên rung động quần vương, xao lòng bá tánh.

Ấy vậy, Cicéron tiên-sanh có nói : « Hai phương-diện ấy rất cần, nếu khuyết đi thì đầu tay ngôn ngữ thế nào cũng thừa ra vô dụng. Mà có đủ và hai, dẫu kẻ tầm-thường cũng trở thêm ít mở. Có đặng song toàn cả hai, thì nó làm cho cứng cáp lời lẽ, âm thanh rõ tai, cổ động lòng người. »

Kết luận

Coi đó, nghề diễn-thuyết nơi đó hội phải cần biết cách thế mà làm cho mê mẩn đông người, phải biết lựa lời, chế dặng, dặng thêm thể lực cho vững vàng. Mà xét lại ít ai đặng gồm đủ mọi điều,

cho nên tự cố cập kiếm, các tiền-nghon chẳng ngớt ngợi khen danh-sĩ Lacordaire là tay diễn-thuyết-gia độc đoán trong đời. Bởi thế, nghề diễn-thuyết cũng như các nghề khác, chi có đẳng cấp : kẻ vầy, người khác. Tuy vậy, lẽ đứng ra lãnh nghề thì phải ráng : đặng tứ nầy, thì mong tập cho tròn tứ khác; vì chánh thể-lực của diễn-thuyết-gia thì có sức mỗn trùng ngàn trượng.

Vậy Venillot tiên-sanh có nói : « Cũng bởi ngòi viết sắc, cái lưỡi mếm mà con người oanh oanh liệt liệt. »

Hiện thời, các nhà văn bèn Pháp, đều cho nghề diễn-thuyết là sang đệ-nhứt. Đã đành rằng nghề ấy có thể làm « cho lãn lộc đá, cho mê-mán đời », nó lại thường giúp nhau mà dựng chừ hòa-bình, kết niêm thân ai

Trong cơn rành việc, bóng chiều nầy, duối hoa soi, dựa câu-lon, tay đỡ sách, miệng đọc ít hàng cổ-văn của tiến-nghon để lại, thì lòng phát dậy, trí xung xãng, khoái thay những lúc! Khiến cho coi như trên đất mây mặt trời, lòng người nức-nỏm, có chi cho bằng! Ấy là ta đọc lấy một mình, mình nghĩ ngợi một mình mà còn xúc cảm đến thế, thì nghĩ ra trước người diễn-thuyết-gia tuyệt phẩm, ta còn cảm-động bực nào ! ?

N. C. M. Đ.

Tôi cũng vì ham vui mà mang lây bịnh độc rất hiểm nghèo, nay tôi nghe đón tại tiệm Nhị-thiên-Đường ở Chợ-lớn có một thứ thuốc Suru-độc-linh-được hay lắm; nên tôi phải rãng lãn hỏi đến đó mua mà uống chớ mau lành bịnh, chớ biết sao bây giờ.

HÀI ĐÀM

Trần-thị-Miêu đang bưng rổ đi chợ, gặp Tân-Võ thì mừng rỡ và hỏi lần nữa rằng: «Ừ anh Tân! Anh đi đâu đó vậy anh?»

— Ừ! chào cô, cô đi chợ mua chi đó vậy?

— Dạ, tôi mua đồ ăn, và cũng có ý đi mua một gói Mộng-tiền-Trá..... Nói tới đó Tân-Võ vùng chặn ngang mà hỏi rằng: «Ừ! cô cũng ghiền nữa sao mà mua trà Mộng-Tiền?»

— Á! Yên mà ăn cho anh Tân đi nà, ai hút xách gì mà ghiền.

— Ấy! không ghiền, vậy chớ mua trà Mộng-Tiền làm gì?

— Ối, thì tôi có một thằng em nó mắng lấy nghe theo lời anh em chúng bạn, nhứt là nó hay tới lui chơi bời với chú Mộng, nên nó mới mang lấy bình ghiền, nay nó biết ăn năng, nên tôi phải mua đồ về cho nó bõ.

— Vậy cô hãy vô Chợ-lớn mà mua, Nhị-thiên-Đường có bán thiếu gì.

— Vậy sao tôi nghe họ nói, có thứ thiệt thứ giả, trà hiệu Annam khác, trà hiệu chệp khác.

— Trà nào mà hiệu chệp, trà nào mà hiệu Annam, cô khéo nghe lời mấy tay điếm đang thì thôi đã. Thuở nay người Annam mình chỉ bán rỗng có một thứ trà Huế mà thôi, trừ ra ngoài Bắc người ta khéo, chế ra những trà sen trà hội mà bán. Chớ người Nam mình là biết cách ướp chè trà gì đâu, huống chi trà Mộng-Tiền là một thứ trà thuộc về bộ á-phiện gốc bởi tên Tàu đơm qua; rồi những tay điếm đang mua về nhận là trà của mình chè, bày đặt hiệu này hiệu nọ, đang bán cái cớ người ta, bán không được rồi tức mình hạ giá. Giá như trà Trung-quốc Kỳ-chương, tại Chợ-lớn bán có 5 cật một gói, họ mua về Saigon bán tới 6 cật; bán mất quá không ai thêm mua rồi than trời trách đất, nói rằng chệp phá Annam, lại phao vu cho nhứt-báo ăn tiền chệp mà nói theo chệp, thường trong việc mua bán hề chộp nào rõ thì người ta mua, chớ

ai dại gì lại vát tiền đi mua đồ mắc. Cái cớ người ta không đáng rồi sanh lòng cừu hận, oán chạp thù vờ, những kẻ như vậy có đủ chi mà luận tới.

— Ừ này anh Tân, việc đó thôi bỏ đi, để tôi hỏi thăm anh một chuyện; hôm đám táng ông phò Tông-Khê, anh có đi đưa không anh?

— Có chớ sao không.

— Nè, bây giờ tôi mới nhớ lại, hôm đó, tôi thấy có một người cầm Discours mà đọc, lại xưng rằng đồ-đệ của ông Tông-Khê, vậy chớ người ấy là ai vậy anh?

— Có khổ dữ chưa! có không biết người ấy thiết sao? Mộng-Trần đó chớ ai.

— Ừ! Mộng-Trần nào, hay là Mộng-Trần tam-bành trương-phản này chăng?

— Chính thị, chánh thị.

Trần-thị-Miêu cười dụi rồi nói rằng: «Mèn ơi! Mộng-Trần mới lần có râu có ria phải Ừ! đên, nay ông làm cái gì mà ông cạo trụi lủi trụi lui vậy anh, làm tôi không biết ai mà nhìn da.

— Đừng nói, không nên, mề phệ, ngài tu rồi; vậy chớ có không nghe trong bài Discours của ngài đọc hôm đó sao.

— Đọc sao?

Ngài đọc cái gì mà: «Thiệt tôi đến hẹn cùng Tôn-sư có thuật thấy trò tài phùng hậu hội.» Dưới đó ngài lại đọc thêm một câu nữa như vậy: «Xin thầy tạm an cõi thọ, phù hộ chúng tôi hôm sớm muôn tròn, cho đến ngày thấy trở sum hiệp.»

— Ừ mèn ơi! Nếu vậy Mộng-Trần đã gần miên cõi cộc rồi còn gì, cho nên ngài mở trời giả như vậy chớ. Á phải rồi, hèn chỉ mà hôm trước ông Sát ông đã lo lâu mà điều trước. Thiệt là cao kiển quá.

MỘNG-LÁT

Rượu Cổ-nhạc VIEILLE
EAU-DE-VIE DE JEAN là
một thứ rượu rất
có danh-tiếng hơn bốn
chục năm nay.

偵探小説

Trình thám tiêu thuyết

(ROMAN DE DÉTECTIVE)

(Tiếp theo)

Sáng ra bữa sau lúc quan tra vấn, tôi coi ý các quan Tòa nghị quyết cho Xảo-Châu, nên tôi thừa dịp mà khai vãi cho Xảo-Châu về việc nâng hỏi thăm tôi cách dùng cây súng ấy; chừng đó tôi vùng nhớ lại cái chìa-khóa và phong thơ của Nghiêm-thiên-Lý hãy còn ở trong mình tôi, lại tôi cũng biết trong phòng Mai-Anh có một lò lửa, nên tôi giả chước đi lên tầng lầu thứ ba, có ý đem cái chìa-khóa với phong thơ mà thiêu hủy cho rồi, ai dè bữa ấy cả nhà đều rối loạn, nên không có ai nhớ mà nhúm lửa trong lò, tôi lúc đang bối rối, vùng nghe phía sau lưng có khua động tiếng dầy, trong lòng bản biểu, bất kể trong lò có lửa hay không, vùng quần đại vào đó rồi bươi tro dầy lại cho ki, bỏ đó trở ra.

Cách một chập kể có Xảo-Châu bước vào ấy là cái nguyên-nhơn Xảo-Châu mà bị hềm nghi là tại lúc đó.

Chẳng dè khi quan Tòa thẩm vấn rồi, thì tôi coi ý Mai-Anh không có sắc mắng chút nào, làm cho tôi thảng vọng.

Ngày kia tôi với Lại-xuân-Điền tiên-sanh ở tại nhà Vjnh-Tiên đang rào bước nơi lối hàng ba mà bóng mát và dâm đạo, bỗng thấy nơi nhà khách có một vị Thân-sĩ đang trò chuyện với Mai-Anh, tôi lòng nghe vị Thân-sĩ ấy cứ nói hoài với Mai-Anh có một câu này: «Tôi không biết chi hết, duy có cô phải kết hôn với tôi mà thôi.» Lúc ấy chẳng những là tôi thảng vọng mà thôi, lại còn giận dữ thêm nữa, tôi lại nghi chặc chặc là Nghiêm-thiên-Lý, nên tôi mới hỏi Lại-xuân-Điền Tiên-sanh, thì người nói rằng: «Nghiêm-thiên-Lý đó chớ ai.» Chừng đó trong lòng tôi lửa giận phừng phừng, quyết giết và cho được nên tôi để quyết va là người giết Vương-vjnh-Tiên. Đến sau tôi nghe sở mật-thám tin dọ gắt lắm, lại có sai Lại-xuân-Điền Tiên-sanh ra La-si-Đích. Tôi nghe được tin ấy thì tôi sợ e tìm được A-Hoa

PHÊ BÌNH

Than ôi!

Vì đó thiết tòa năng lưu khách,
Sắc bất bả đồ dị vịch nhân.
Ghe thay! Cớm thay!

Nghi lấy đó mà coi, như Trình-vân-Việt này bắt quả là một tay bạch-diện thơ-sanh vốn đồng đờn nhược, nhưng vì tham có một chút sắc của Mai-Anh, mà dám làm cho đồ quán xêu đình, kinh thiên động địa, giết đến hai mạng con người, mà phải gia phá thân vong; ấy cũng vì chữ sắc. Bởi đó cho nên, xưa Thánh-nhân có dạy rằng: *Huyết khí phương cung, giới chi tại sắc.* Ấy vậy, mấy cậu trai tở, hãy ghi nhớ câu này, *lặng-nhĩn sửa lòng* mà tránh cho khỏi tình-na nghiệp-chương, thân chi, giới chi.

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

Tôi đã có lựa sẵn rồi một bộ Trình-trám khác rất hay, kỳ tới tôi sẽ đi ch nói theo luôn, cho khán-quan nhà duợc.

xe hơi bán rẻ

Tôi có bán lại cái xe hơi một cái lớn, một cái nhỏ. — Cái xe hơi lớn hiệu BERLIET 4 cyl. 12 H.P. 5 chỗ ngồi — Không nức không bẻ. Moteur Magnéto Bosch tốt lắm; và mũi cũng còn tốt. Như vị nào muốn mua làm xe đưa đồ hay là đi chơi cũng tiện, ít tốn essence. Trừ ra về ruợc cũ mà thôi định giá 1.000\$. 2° Automobile GLADIATOR 1 cyl. 8 H.P. ba chỗ ngồi, máy còn tốt lắm, Magnéto Bosch, còn tốt hết thấy; như vị nào có muốn mua đi làm công việc buôn bán thì tiện lắm, hay là đem xuống làm tàu hơi càng tiện hơn nữa, dèn đủ hết theo của nó giá 350\$. Như vị nào có muốn mua xin dèn tại nhà tôi thương nghị cùng tôi.

ĐỖ-NGỌC SỎ
Garage Automobile

BACLIEU.

Chuyện khôi hài

Thầy thuốc giận lây

Có một chị kia con đau, nên rước thầy về nhà coi mạch bắt thuốc cho con uống. Chẳng dè thầy nhỏ uống vô vừa được nửa nước thì nảm mề. Chị ta liền chạy ra kêu ông thầy mà khóc bệu bạo và nói rằng: «Thầy ôi! con tôi mới uống cớ nửa nước thuốc mà sao bây giờ nó nảm mề mang vậy thầy.» Thầy ta trả lời rằng: «Giống gì mà khóc bệu bạo vậy?» Chị nấy thiệt: «áp khóc thì thôi đi! Thuốc nó dãn mà làm bộ gì vậy nà! Còn nửa nước đó cho nó uống đi.» Chị nọ cũng nghe lời, chạy vô cạy miệng thầy nhỏ mà đổ nửa nước thuốc ấy vào.

Trong giây phút, đờm chạy ồ ồ, thầy nhỏ nảm ngay cán: cuộc. Chị nọ hoảng kinh và chạy và khóc và kêu: «Thầy ôi, thầy ôi, con tôi bây giờ nó nảm cứng đờ rồi thầy à!» Thầy ta thanh nộ mà quát rằng: «Chị nầy thiệt rợn quá chớ phải chơi gì, giống gì mà làm bộ bãi bãi dữ vậy, đầu nà, để tôi vào tưng mạch lại tí ừ coi nà.» Và nói và đi ngay vào chỗ bệnh nảm, chị nọ cũng lóc cóc chạy theo; thấy ta vào rờ rẫm mạch nhỏ một hồi rồi bỏ đi ra và nói rằng: «Đó, bây giờ có sức thì khóc cho dèn đi, kéo hồi nầy mà ừc.»

Vinh-an-hà, DƯ-NHIÊN-TỬ.

EDEN-CINÉMA

Tuần này rạp hát bóng Eden-Cinéma hát nhiều lớp lạ, hát tuồng JUDEX đã hay mà lại vui, thuở nay Nam-kỳ chưa hề có. Hát tuồng mới nhiều lớp hay lắm. Liệt vị bày dèn xem chơi cho tiêu khiển.

CHUNG.

TÚY KIỂU GIẢI NGHĨA

(Tiếp theo)

Làm cho trông thấy nhân tiên,
Cho người tham vấn bán thuyền
(1) biết tay.

Nổi lòng kín chẳng ai hay,
Ngoài tai để mặc gió bay mái ngoài.

Tuần sau bỗng thấy hai người,
Mách tin ý cũng liệu bài tân-công. (2)

Tiểu-thơ nổi giận dưng dưng,
Góm tay thêu dệt, ra lòng trêu người.

Chồng tao nào phải như ai,
Đặt đũa này, hẳn bởi miệng những người thị phi.

Vội vàng làm dứt ra uy,
Đưa thì và miệng, đưa thì bề răng.

Trong ngoài kín mít như bưng, (3)
Nào ai còn dám nói năng một lời.
Buồng đào khuya sớm thành thơi,
Ra vào một mực, nói cười như không.

Đêm ngày lòng những giận lòng,
Sanh đã về đèn lấu hồng (4) xuống yên.

Lời tan hiệp, (5) nổi hàng-huyền, (6)
Chữ tình càng mặn, chữ duyên càng nồng.

Tây-trần (7) vui chén thông-long,
Nổi lòng ai ở trong lòng mà ra.

Chàng về xem ý tứ nhà,

Sự lòng (8) cũng rập lán-la giải bày.

Ta làm cho trông thấy nhau trước nhân tiên.

Cho những người tham vấn bán thuyền biết tay ta đó.

Tình như vậy rồi, nổi lòng kín mít chẳng cho ai hay.

Công việc gì thì để ngoài tai mặc gió bay mái ngoài.

Đầu chừng một tuần sau, bỗng thấy hai người.

Nó đến tân-công ý cũng liệu bài mách tin đó.

Khi ấy, Tiểu-thơ nổi giận lên dưng dưng.

Góm tay bay thêu dệt, ra lòng trêu người ta hử?

Chồng tao nào có phải như ai đâu? Đặt đũa này, hẳn bởi miệng những người thị phi đó.

Hoạn-thơ nói rồi, mới ra oai làm dứt.

Đưa thì bắt lại và miệng, đưa thì bề răng đi.

Nên trong ngoài kín mít như bưng. Nào ai còn dám nói năng một lời gì?

Trong buồng đào Hoạn-thơ khuya sớm ra vô thành-thơi.

Ra vào y một mực, khi nói cười như không có việc chi vậy.

Trong đêm ngày lòng những giận lòng hoài.

Máy đâu! Thúc-Sanh đã về đèn lấu hồng xuống yên.

Hoạn-thơ ra rước, nào là lời tan- hiệp, nào là nổi hàng-huyền.

Coi ra chữ tình lại càng mặn, mà chữ duyên càng nồng nữa.

Mới bày tiệc rượu tây-trần, vợ chồng thông dong vui chén.

Công chuyện ở trong lòng mình thì mình biết, có ai ở trong lòng mình mà phải nói ra.

Còn Thúc-Sanh mới về xem ý tứ vợ nhà.

Sự lòng mình, cũng muốn lán-la giải bày đó chúc.

NGHĨA XUÔI

Ta làm cho trông thấy nhau trước mắt, cho những người tham vấn mà bán thuyền biết tay ta đó. Vậy thì nay nổi tâm sự ta, ta kín chẳng cho ai hay, để ngoài tai ta, mặt kệ bay mái ngoài. Kế đầu một tuần sau, bỗng thấy đầu vai người đến mách tin, ý nó cũng liệu bài tân-công chi đó. Tiểu-thơ phát giận lên dưng dưng, rằng: ta góm thay! Những tay thêu dệt, ra lòng trêu người ta đó. Ta đã biết chồng ta, nào có phải như ai đâu? đũa này thì đặt tại miệng người thị phi đó. Nên vội-vàng làm dứt ra oai, đưa thì và miệng, còn đưa thì bề răng. Bởi cứ nên trong ngoài kín mít như bưng (bịt) nào ai còn dám nói năng một lời gì. Trong buồng đào thành-thơi khuya sớm, khi ra vào y một mực lúc nói năng cũng cười cợt như không. Đêm ngày cứ những giận lòng, vừa đầu Thúc-sanh đã về đến lầu hồng xuống yên. Hoạn-thơ rước chồng bày lời tan hiệp, mọi nổi hàng-huyền, chữ tình lại càng mặn, mà chữ duyên lại càng nồng. Lại bày tiệc tây-trần (rượu rửa buội.) Thông dong cùng nhau vui chén, nổi lòng ai có biết ở trong mình mà phải nói ra. Còn Thúc-Sanh về đã xem thấy ý tứ vợ trong nhà rồi, việc tâm sự mình cũng muốn lán-la mà giải bày đó chúc.

DIỄN TÍCH

- (1) Tham vấn bán thuyền là: Tham vấn khí cụ. Nghĩa là: Tham mới bỏ cũ (có mới mới cũ).
- (2) Tân-công: dâng công mới. Có câu thơ Châu-tất-dại: Táo ti sá tân-công. Nghĩa là: con đầu bếp dâng công mới.
- (3) Như bưng: là: bịt lại. Bưng nghĩa là bịt tiếng Bắc-kỳ.
- (4) Lầu-hồng là: Lầu đỏ, chỗ con gái nhà giàu ở. Có câu: Hồng lầu thị phú-nữ chi cư. Lầu đỏ là chỗ con gái nhà giàu ở.
- (5) Tan hiệp là: lia tan nhau.
- (6) Hàng-huyền là: ấm lạnh (chuyện vẫn)

LỜI RAO

BỘN NHẠC LANGSA SAIGON

(7) Tây-trần là: rửa buội, kể đi xa đường về, làm một tiệc rượu đãi, kêu là: tiệc rượu rửa buội.

(8) Sự-lòng là: tâm-sự.
(Sau sẽ tiếp theo)

TRƯƠNG-MINH-BIỆN

Rượu Sâm-banh hiệu MARQUIS DE BERGEY là rượu nhứt hảo hạng

DENTIFRICES
THUỐC ĐÁNH RĂNG CỦA CÁC CHA
BÉNÉDICTINS
de SOULAC
LÀM RA
Thuốc nước, thuốc sệt,
thuốc bột hay là xà-bông.

Ông SERSOT, là thầy đờn có danh tiếng có lập một bộ nhạc Langsa 25 người, đủ các thứ kèn, cho những người Annam học hơn sáu năm nay, đã tập thành về đủ các thứ bản theo các thứ người Âu: (Marches, Pas Redoublés, Polkas, Mazurkas, Valses, Ouvertures, Fantaisies, Airs Nationaux và Marches funèbres) cũng như các bộ bên phương tây.

Hơn ba năm nay, bộ này có dự nhiều đám tiệc, lễ khánh-tán, rước các quan Langsa cũng chơi nhiều chỗ hội người Langsa, Annam; tại Bón-kê đường Kinh-lập, các nhà hát Tây Saigon, và Lục-thị đều nghe đánh, lại các nhứt-bảo Langsa cũng đều tặng khen.

Vậy trong Lục-châu quý ông, quý bà, như có điệp chí, hoặc nghĩnh hôn, tang chế, ăn lễ tân quan, nên viết thư cho ông SERSOT, mà thương nghĩ, giá cả đánh rành, tùy theo xa gần, ông sẽ tính giá nhẹ; trước là đền giúp cuộc vui theo kèm thời, và làm cho đẹp lòng quý ông quý bà chẳng nề tiền của mà xem thầy con nhà Annam càng ngày càng tân bộ.

Monsieur SERSOT,
Chef de l'Harmonie Indigène,
No 57, Rue Richaud
SAIGON

Thuốc Phát-lãnh-tuôn trị bệnh nóng lạnh rất bền thần hiệu; tại tiệm Nhị-thiên-đường ở Cholon có bán.

Giấy LE NIL là giấy tinh-anh thượng hạng.

THỨ GIANG-HỒ (Tích Giu-ly-Hue hru lạc) (VOYAGE DE GULLIVER)

(tiếp theo)

Bày cơ-vào giúp vui lượng thánh,
Giảng nhiệm-mầu gọi đáp ơn vua.

Mỗi tuần, phải vào chầu đức vua đôi ba lần trong buổi bình-minh. Bởi thế tôi thường gặp đức vua cạo râu, đánh sập. Mới lần đầu tôi thấy bái kính, vì cái dao cạo của đức-vua, bản lớn, lưỡi dài không thua cây đại-đao của lão-trưởng Huỳnh-Trung hồi đời Tam-quốc. Theo tục xứ ấy đức-vua mỗi tuần cạo lông mặt hai lần. Có một hôm, tôi tọc mạch lên xin tên thầy-hú một cọng râu. Tôi đem về, lấy một miếng cây, dài lỗ, rồi cạo trong mỗi một sợi râu, mà cách cạo rất đều, nên

thành ra một cái lược. Thời may, lúc ấy cái lược tôi đã gây răng, nên tôi nhờ san đó mà khỏi nhọc công tìm kiếm, và lại có kiếm ra cũng lưỡng công phu, vì xứ ấy có lược đầu cho vira tôi phòng kiếm.

Cũng trong lúc ấy, tôi còn hiểm việc chơi bời. Tôi bảo tên tỷ-nữ của Hoàng-hậu lượng cho tôi ít sợi tóc-mãng, dính theo chưng lược. Tôi góp hết đam về, kêu thợ khéo trong đền đặt đóng một cặp ghế mây, rồi tôi ra kiêu vờ, mặt đương bâng tọc ấy. Đợi chạng cảng hoàn thành tôi mới dạy lấy lem-con, về cho có lỗ, rồi tôi hồn thân ngồi chỉ cho chú thợ xò tóc đương vào, giống hệt ghế ở bên Anh-quốc.

Xong rồi tôi đem đến dâng cho Hoàng-hậu, Hoàng-hậu mừng không xiết, cấp-cả cấp-cúm tối ngày, dạy dọn riêng trong tủ áo một nơi trống trải, đam ghế ấy cật vào, ngày đêm rờ rẫm.

Hoàng-hậu muốn cho tôi ngồi thử ghế ấy coi, song tôi không dám, vẫn biết bằng long-phát long-tu, kể phàm-tục dám đầu vô lễ.

Nhờ tôi sáng hoa-tay, tôi biếu tên tỷ-nữ lượng thêm một mô tóc đem về đương cho tiểu-thơ một cái dây rất kỹ càng, ngoài có thêu mấy chữ vàng rất quý.

Bình sanh đức vua ưa nhạc, nên có sắm một bộ nhạc toàn là tay xảo thủ trong đền. Mỗi khi tôi dự cuộc thì phải ngồi trong thùng, nhưng bị tiếng nhạc lớn quá, tai nghe rên rĩ âm âm chớ không phân được cao-san lưu-thủy là gì. Tôi dám chắc rằng xứ ta đầu nổi trống ba quân dấy dật một hồi cũng không lớn bằng những giọng quân-quyển xứ ấy.

(Sau sẽ tiếp theo)

N. C. M. Đ.

Bijouterie Saigonnaise
TIỆM
Minh-thành-Hoà
 BÁN ĐỒ NỮ TRANG
 33, Rue Schroeder. — Saigon

Kính lời cho lục-châu chư quý-khách
 đặng rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ
 nữ-trang theo kiểu kiêu-thời, rất nên xinh
 đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder
 số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ
 nữ-trang ở Chợ-lớn, đường Thủy binh
 (Rue des Marins) số 184 tục danh là bán
 chèo-múi, nên tôi thường hiểu ý quý-bà
 quý-cô ưa dùng đồ nhẹ nhàng và huê-mỹ.

Từ khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay
 cũng nhờ ơn quý-bà chiểu cố cho người
 đồng-bang nên việc tôi rất cảm ơn, ngày
 nay mà trong lục-châu hiệp húng, lập
 tiệm bán đồ nữ trang như tôi thì tôi
 làm vui mừng cho các ông và cầu xin
 cho các ông cho mau thành tựu.

Nay kính

NGUYỄN-VĂN-LẠC đil BẤY-KHOE.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ phụ tùng
 đường Luro môn bài 99 và 101.
 (Đất-hộ) Saigon
 TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quý khách đặng rõ: Tiệm
 tôi có đóng đủ kiểu xe như là: Xe mui, xe hai
 bánh, xe kiền, xe kéo và cũng có bán các thứ xe
 cũ sửa lại chắc chắn; có bán đèn xe đủ kiểu,
 bánh xe cao-su bằng cây giá-ti tiền tây chớ lại,
 cao-su đặt đồ thay trong bánh, kiền đèn tây, đó
 bất kể xe độc chuiê và xe song mã bằng da tây
 may rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chuông
 đạp hai tiếng, bình đèn thấp đèn khí đá theo xe,
 sơn xe... và sửa xe.

Cúi xin quý khách có dịp đến Đất-hộ xin ghé
 lại tiệm tôi một khi trước coi công cuộc của tôi
 làm, sau có cần dùng món chi da thiếu mua giúp
 lẫn người, thì tôi rất cảm ơn hạ cõ. Còn chư quý
 khách ở xa, muốn gởi thơ hỏi thăm món chi cũng
 giá cũ tôi sẵn lòng hầu đáp.

Còn tôi cũng có gởi bán những là đèn xe, bánh
 cao-su giá-ti, đó bất kể da tây nơi tiệm Thái-
 Bình trước nhà giấy xe lửa Mỹ Saigon, tiệm Lục-
 tinh-lâu số 84 đường d'Espagne.

TRẦN-VĂN-HIỆP cảm khái

Trại thợ mộc hiệu Lục-Long
 tự Nguyễn-long-Thao
 ở tại chợ Lái-thiêu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 5 năm ở
 phía sau phố chợ đường xe hơi Saigon-Thudaumot,
 có đóng sẵn đủ bằng án dài mặt gỗ liền từ 1=40
 cho đến 2=20, bề ngang 0=80 cho đến 1=15;
 bằng án chẻ kiểu tứ linh (long, lân, qui, phụng),
 bằng lầu cửa cường 7, 8 trụ cho đến 12 trụ, và
 bằng án mặt đá; bằng tròn một cột xây, chưng
 chạm tam lân từ 1=55, có thứ 5 trụ 4 góc chạm
 giấy lá tây, bằng rượu (table d'apéritifs), bằng
 khách (table de salon), bằng viết (bureau) bằng
 rửa mặt (table de toilette) bằng nguyệt, tủ áo treo,
 tủ áo kiền, tủ thờ căn, biển liễn, thanh thờ kiền
 vẽ sơn thủy, chũr ốc, chũr vàng, ghế ngồi mặt
 tròn, mặt trái đảo, mặt dĩa, và có đủ thứ đồ tiện,
 những là chưng đèn, đài, hộp, khay, kỷ vàng một,
 vàng hai, vàng ba, vàng tư, hết thảy đều làm
 bằng cây danh mộc, chớ theo kiểu kim thời tron
 bán, chắc chắn và bán giá rẻ.

Còn phía trước phố chợ có dọn thêm một cái
 tiệm ngành có bán đủ thứ rượu và đồ danh mộc
 thứ cần thứ tron đều có đủ.

Kính xin chư-tôn quý-khách thừa dịp nhân
 du xin ghé lại tiệm tôi mua sắm đồ làm sang,
 hoặc là đặt món chi chưng dọn trong nhà thì
 tôi sẵn lòng mau làm cho vừa ý quý ông.

NGUYỄN-LONG-THAO,
Chủ trại kính cáo.

Thập đèn đá

Tính Căn-thơ muốn bán lại giá rẻ dù
 món đồ dùng trong sự thập đèn đá có
 đủ sức thập dạng nhiều nhà và một
 Châu-thành nhỏ.

Các món ấy kể ra sau đây:

- 5 Cái máy lớn (grands générateurs).
- 1 Cái máy nhỏ (petit générateur).
- 34 Cái đèn lớn (grandes lyres).
- 100 Cái đèn nhỏ (petites lyres).
- 56 Cái đèn gắn trong vách (appliques).
- 10 Cái đèn treo nhiều ngọn (lustres).
- 7.000 kilogrammes giấy chì.
- 7 Cái đèn thường.
- 50 Cây đèn cắm đường.
- 24 Tiềm đèn.

Ai muốn hỏi đều chi xin viết thơ cho
 quan chánh Tham-biện chủ-tỉnh Cantho.

東 DAI - DONG 大

49-51, Rue Duperré, 49-51
SAIGON

Chụp hình đủ kiểu, tốt lắm!
 Trông-răng và bịch răng
 GIÁ RẺ LẮM!!

VUA LỚN TRƯ ĐỒ VẬT THỰC
 NHỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP HÀNG MOTTET VÀ CÔNG-TY
H. BLANC và HAUFFE
 Đường Catinat, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ra ve)

MAISON FONDÉE EN 1828

Perrier

WITH WHISKY, BRANDY, WINES, LEMON

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng
 và ve, ve lớn, ve phân nửa và
 ve góc tư.

Sữa hiệu CON GẤU

Sữa tươi tốt như mới nặn ra

SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ

Sữa đặc không đường condensé

Vàng sữa béo lên

Sữa bò hiệu CON GẤU tại tỉnh Suisse làm ra

Giấy hút thuốc hiệu CHAUVÉ-SOURIS

Máy viết chữ hiệu UNDERVOD, viết rõ ràng lắm.

THƠ
Thiên ác hữu báo

Thơ này đặt theo điệu lục-bác, vần câu
 xuôi miệng dễ đọc dễ ngâm, sự tích
 cũng hay, báo ứng rất nhiệm mầu, đáng
 để mà làm gương cho hậu thế. Liệt-vị
 cũng nên mua để cho em trẻ nó ngâm nga
 mà chơi, tưởng cũng là hữu ích.

Giá mỗi cuốn là.....0\$10

Tại nhà in l'Union của Ông Nguyễn-văn-
 Cù, số 157, đường Catinat có bán.

HAY LẮM! HAY LẮM!

Nhân nguyệt văn đáp

(LA LUNE ET LA FOÛTE)

Traduction libre

PAR

NGUYỄN-CÔNG-HÒA

Giá mỗi cuốn..... 0\$30

Các tiệm sách ở Saigon đều có bán.
 Tại Báo-quán Nông-Cổ Min-Đam cũng
 có bán.

MỘNG-TIÊN TRÀ

Là thuốc bổ á-phiện

CỦA

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

38, Rue Canton. — Cholon

Nay chúng ta sanh nhằm thời buổi ưu
 thảng liệt bại này, nếu muốn cho tinh-
 thần cường kiển cho đủ sức mà gánh vát
 nổi việc đời, nhưt là thuốc á-phiện phải
 trừ cho tuyệt nọc, thì mới khỏi mang lấy
 tiếng vô dụng với dân-đoàn xã-hội.

Song thuốc á-phiện, bán ở các nơi, hoặc
 huồn, hoặc tán, hoặc thuốc thang, biết hàng hà
 sa số nào mà kể, chẳng qua là thuốc dùng tạm,
 trong giây phút mà thôi, chớ không thể nào
 trừ căn được. Tôi không dám tiêc-công, hết
 lòng nghiệm cứu, may được phương thuốc này
 dùng nước giữa trời và trà Hàu-san, bảo chớ
 tiêc thuốc, gọi là MỘNG-TIÊN-TRÀ đã thí
 nghiệm nhiều người, rất thần hiệu, lại Trung-
 Quốc Nam-Đương, cứ được ngàn ức vạn con
 người, khắp trong các trấn tỉnh Quảng-dông,
 thầy truyền danh môn thuốc này, chẳng khác
 như thuốc tiên kia vậy. Vì đã uống nó, thì không
 có trở bệnh gì cả lại ăn uống được mau tiêu
 hóa nữa. Thí dụ như thường bữa ghiền một chén
 thuốc, thì dùng 3 phân trà chớ nước sôi uống,
 hoặc 1 hộp phân ra làm 10 lần mà uống trước khi
 ăn cơm. Dùng luôn ba bữa, thì bệnh ghiền dầm
 được một nửa, bảy ngày lại dầm được một
 nửa, đến mười tám bữa thì hết ghiền, mà người
 cũng vẫn mạnh như thường. Song đã bỏ thuốc
 dạng rồi, thì rất kỵ không nên hút lại nữa. Bằng
 hút thì nó làm cho mình phải đau bụng nhưt
 dẫu, sanh nhiều chứng bệnh. Ai thường uống
 dạng thuốc này, thì tinh-thần càng gi-bội,
 không có bệnh gì còn sanh ra dạng nữa, thiệt
 đáng khen là một phương thuốc tiên bổ á-phiện,
 hoàn-câu không có thuốc nào hay hơn nó nữa.
 Chư ông có trí muốn bỏ á-phiện xin uống thử
 coi. Mới biết là lời tôi nói thiệt. Có mua
 phải coi kỹ cái nhãn Ông-phật. Thì mới khỏi lầm
 thứ giả.

Giá mỗi hộp..... 1\$ 50

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

Cẩn-bạch.